EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.10.2019
COM(2019) 455 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o provádění dohod o volném obchodu

na období od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2018

{SWD(2019) 370 final}

Obsah

1. ÚVOD 5
2. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ 7
2.1 Obecný přehled 7
2.2 Dosažený pokrok a hlavní otevřené záležitosti 8
3. NOVÁ GENERACE DOHOD O VOLNÉM OBCHODU 10
3.1 Obchodní dohoda mezi EU a Jižní Koreou 10
3.2 Obchodní dohoda EU s Kolumbií, Ekvádorem a Peru 11
3.3 Dohoda o přidružení mezi EU a Střední Amerikou 13
3.4 Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA) 13
4. PROHLOUBENÉ A KOMPLEXNÍ ZÓNY VOLNÉHO OBCHODU 16
4.1 Gruzie 16
4.2 Moldavsko 17
4.3 Ukrajina 17
5. DOHODY O VOLNÉM OBCHODU PRVNÍ GENERACE 18
5.1 Švýcarsko 18
5.2 Norsko 19
5.3 Země v oblasti Středozemního moře a Blízkého východu 19
5.4 Mexiko 20
5.5 Chile 21
5.6 Celní unie s Tureckem 21
5.7 Dohody o stabilizaci a přidružení se zeměmi západního Balkánu 22
6. DOHODY O HOSPODÁŘSKÉM PARTNERSTVÍ S AFRICKÝMI, KARIBSKÝMI A TICHOMOŘSKÝMI ZEMĚMI 23
6.1 Dohoda o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC) 23
6.2 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství se státy východní a jižní Afriky 24
6.3 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství s Pobřežím slonoviny 24
6.4 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství (EPA) s Ghanou 25
6.5 Dohoda o hospodářském partnerství (EPA) se střední Afrikou (Kamerun) 25
6.6 Dohoda o hospodářském partnerství s Fórem karibské skupiny afrických, karibských a tichomořských států (CARIFORUM) 26
6.7 Dohoda o hospodářském partnerství (EPA) s tichomořskými zeměmi 27
7. OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ: AKTUALIZOVANÉ INFORMACE O NEDÁVNÝCH ČINNOSTECH 27
8. OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI OBCHODNÍCH DOHOD EU: AKTUÁLNÍ INFORMACE O NEDÁVNÉM VÝVOJI 30
9. PRÁCE PROBÍHAJÍCÍ V KONKRÉTNÍCH OBLASTECH 33
9.1 Malé a střední podniky 33
9.2 Služby 35
9.3 Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem – přípravná činnost 36
9.4 Zlepšení využívání obchodních dohod EU 38
10. PROSAZOVÁNÍ PRÁVA 39
10.1 Řešení sporu s Jižní Koreou 39
10.2 Řešení sporu s Ukrajinou 39
10.3 Řešení sporu s Jihoafrickou celní unií 40
11. ZÁVĚRY 40
PŘÍLOHA 1: MÍRY VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U DOVOZU EU 41
PŘÍLOHA 2: MÍRY VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U VÝVOZU Z EU 42

PŘEHLED DOHOD, NA KTERÉ SE TATO ZPRÁVA VZTAHUJE

Preferenční obchodní dohody „nové generace“	
partner	**platí od**
Dohoda o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou	1. července 2011
Obchodní dohoda mezi EU a Kolumbií, Peru a Ekvádorem	1. března 2013 pro Peru; 1. srpna 2013 pro Kolumbii; 1. ledna 2017 pro Ekvádor
Dohoda o přidružení mezi EU a Střední Amerikou	1. srpna 2013: obchodní pilíř platí pro Honduras, Nikaraguu a Panamu; 1. října 2013: Kostarika a Salvador; 1. prosince 2013: Guatemala
Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)	21. září 2017
Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu	
EU–Gruzie	1. září 2014, v platnost vstoupila dne 1. července 2016
EU–Moldavsko	1. září 2014, v platnost vstoupila dne 1. července 2016
EU–Ukrajina	1. ledna 2016, v platnost vstoupila dne 1. září 2017
Preferenční obchodní dohody „první generace“	
partner	**platí od**
Celní unie mezi EU a Tureckem	Dohoda o přidružení podepsána v roce 1963; závěrečná etapa celní unie dokončena dne 1. ledna 1996
EU–Švýcarsko	1972
EU–Norsko	1. července 1973
EU–Izrael	1. ledna 1996
EU–Jordánsko	1. května 2002
EU–Palestina[1]	1. července 1997
EU–Tunisko	1. března 1998
EU–Maroko	18. března 2000
EU–Libanon	1. března 2003
EU–Egypt	21. prosince 2003
EU–Alžírsko	1. září 2005
Globální dohoda mezi EU a Mexikem	Pro zboží platí od 1. července 2000; pro služby platí od 1. března 2001
Dohoda o přidružení mezi EU a Chile	1. února 2003
DSP mezi EU a Severní Makedonií[2]	prozatímní dohoda o obchodu, 1. června 2001

[1] Toto označení nelze vykládat jako uznání Státu Palestina a nejsou jím dotčeny individuální postoje členských států k této otázce.

[2] Dohoda o stabilizaci a přidružení.

DSP mezi EU a Albánií	prozatímní dohoda o obchodu, 1. prosince 2006
DSP mezi EU a Černou Horou	prozatímní dohoda o obchodu, 1. ledna 2008
DSP mezi EU a Srbskem	prozatímní dohoda o obchodu pro Srbsko: 1. února 2009; pro EU: 8. prosince 2009
DSP mezi EU a Bosnou a Hercegovinou	prozatímní dohoda o obchodu, 1. července 2008
DSP mezi EU a Kosovem[3]	1. dubna 2016
Dohody o hospodářském partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými státy	
EU – Jihoafrické společenství pro rozvoj (SADC)	10. října 2016 pro Botswanu, Svazijsko, Lesotho, Namibii a Jihoafrickou republiku; 4. února 2018 pro Mosambik
EU a státy východní a jižní Afriky (prozatímní dohoda)	14. května 2012 pro Madagaskar, Mauricius, Seychely a Zimbabwe[4]
EU – Pobřeží slonoviny (prozatímní dohoda)	3. září 2016
EU–Ghana (prozatímní dohoda)	15. prosince 2016
EU – střední Afrika (Kamerun)	4. srpna 2014 pro Kamerun
EU – CARIFORUM	29. prosince 2008 pro Antiguu a Barbudu, Belize, Bahamy, Barbados, Dominiku, Dominikánskou republiku, Grenadu, Guyanu, Jamajku, Svatého Kryštofa a Nevise, Svatou Lucii, Svatého Vincence a Grenadiny, Surinam a Trinidad a Tobago
EU – tichomořské země (prozatímní dohoda)	20. prosince 2009 pro Papuu-Novou Guineu; 28. července 2014 pro Fidži[5]

[3] Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

[4] Dohoda platí pro Komory od 7. února 2019.

[5] Od 31. prosince 2018 platí dohoda rovněž pro Samou.

1. ÚVOD

Komise se ve svém sdělení nazvaném Obchod pro všechny[6] z roku 2015 zavázala, že každoročně podá zprávu o provádění nejvýznamnějších obchodních dohod Evropské unie. Toto je již třetí zpráva o této záležitosti.[7]

Evropská obchodní politika se od roku 2015 výrazně změnila a EU uzavřela a začala uplatňovat nové obchodní dohody s Ekvádorem, Kanadou a Japonskem, dohodu o hospodářském partnerství (EPA) s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC), prozatímní dohody o hospodářském partnerství s Ghanou a Pobřežím slonoviny a prohloubenou a komplexní zónu volného obchodu s Ukrajinou. Jsou očekávány ratifikace obchodních dohod uzavřených se Singapurem (2012) a Vietnamem (prosinec 2015). V roce 2018 bylo 31 % obchodu EU se zbožím se zbytkem světa předmětem preferenčních obchodních dohod. Jestliže zahrneme dohodu s Japonskem, která vstoupila v platnost dne 1. února 2019, dohody se Singapurem (podepsána dne 19. října 2018) a Vietnamem (podepsána dne 30. června 2019), toto číslo vzroste na 39 %. Přidáme-li politickou dohodu mezi EU a smluvními státy Mercosur ze dne 28. června 2019, číslo se zvýší na 41 %.

Obchodní dohody se nyní rovněž řídí zásadami zlepšování právní úpravy a zejména podléhají pravidelným hodnocením ex post. Od roku 2015 byla dokončena tři hodnocení *ex post* týkající se obchodních dohod EU s Mexikem, Chile a Jižní Koreou. V současné době probíhají hodnocení *ex post* dohod s fórem CARIFORUM[8] a šesti středomořskými zeměmi[9] a brzy bude zahájeno hodnocení dohody mezi EU a Kolumbií, Ekvádorem a Peru a dohody mezi EU a Střední Amerikou.

Tato zpráva předkládá aktuální informace o provádění 35 významných obchodních dohod se 62 partnery, včetně první zprávy za celý kalendářní rok o Komplexní hospodářské a obchodní dohodě mezi EU a Kanadou (CETA). Zpráva navíc popisuje činnost vykonávanou před vstupem dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem v platnost.

Podle studie nazvané Vývoz z EU do světa:dopad na zaměstnanost[10] závisí 36 milionů pracovních míst v EU na vývozu mimo EU, přičemž 13,7 milionu z nich zastávají ženy. V letech 2000 až 2017 se podíl pracovních míst v EU podporovaných vývozem do zbytku světa zvýšil o 66 %. To představuje 14,3 milionu dodatečných pracovních míst podporovaných vývozem. Tento podíl pracovních míst EU podporovaných odbytem zboží a služeb do zbytku světa na celkové zaměstnanosti vzrostl z 10,1 % v roce 2000 na 15,3 % v roce 2017. Pracovní místa spojená s vývozem jsou v průměru o 12 % lépe placena než pracovní místa ve zbývající části hospodářství. Z vývozu EU mají prospěch evropští pracovníci ze všech členských států. Tato dodatečná pracovní místa poskytují společnosti přímo zapojené do vývozu zboží a služeb, jakož i společnosti v EU dodávající zboží a poskytující služby vyvážejícím podnikům.

Stejně jako v předchozích zprávách byly dohody rozděleny do čtyř kategorií podle obsahu a cílů.

---

6 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

7 První zpráva byla zveřejněna dne 9. listopadu 2017 a druhá dne 31. října 2018.

8 Antigua a Barbuda, Belize, Bahamy, Barbados, Dominika, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Jamajka, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Surinam a Trinidad a Tobago.

9 Alžírsko, Egypt, Jordánsko, Libanon, Maroko a Tunisko.

10 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/november/tradoc_157516.pdf

„Dohody nové generace“, jako jsou dohody s Jižní Koreou či Kanadou, zahrnují jak závazky týkající se liberalizace obchodu se zbožím, tak i závazky týkající se služeb a investic, zadávání veřejných zakázek, hospodářské soutěže, dotací a regulačních otázek. Cílem těchto dohod je vyvinout přísnější obchodní režimy založené na pravidlech a hodnotách vůči dotčeným obchodním partnerským zemím a začlenit zvláštní ustanovení o obchodu a udržitelném rozvoji. Nejnovější dohody rovněž obsahují zvláštní ustanovení k řešení problémů, jimž čelí moderní hospodářství a společnosti, jako například dohoda o hospodářském partnerství s Japonskem, která zahrnuje kapitolu o malých a středních podnicích, a rovněž zvláštní ustanovení o informačních a telekomunikačních službách a o elektronickém obchodování.

Obchodní dohody „první generace“, z nichž byla většina uzavřena před rokem 2006, se zaměřují spíše na liberalizaci celních sazeb. **„Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu“** mají prohloubit hospodářské vztahy mezi příslušnými sousedními zeměmi a EU a zaměřují se na sblížení svých právních předpisů s právními předpisy EU, zvláště v oblastech týkajících se obchodu. EU má sjednané prohloubené a komplexní zóny volného obchodu s Gruzií, Moldavskem a Ukrajinou a jedná o této zóně s Tuniskem. „Dohody o stabilizaci a přidružení“ se šesti partnerskými zeměmi západního Balkánu[11], jež byly uzavřeny v letech 2001 až 2016, mají podporovat regionální integraci a stabilitu v regionu a jeho hospodářské začlenění na trh EU.

Dohody o hospodářském partnerství s africkými, karibskými a tichomořskými (AKT) státy a regiony mají zřejmý rozvojový cíl. Jedná se o asymetrické obchodní dohody, přičemž státy AKT se zavazují k liberalizaci přibližně 80 % obchodu během období 15 až 20 let a EU poskytuje přístup bez cel a kvót od prvního dne. Prozatím se většina těchto dohod vztahuje na obchod se zbožím a rozvojovou spolupráci. Dohoda o hospodářském partnerství s karibskými zeměmi rovněž zahrnuje ustanovení týkající se služeb, investic a dalších témat souvisejících s obchodem. V rámci dohod o hospodářském partnerství poskytuje EU významnou pomoc související s obchodem k podpoře partnerských zemí při provádění dohod, posilování vývozní konkurenceschopnosti a budování hospodářské infrastruktury[12].

Tuto zprávu doplňuje obsažný pracovní dokument útvarů Komise s podrobnými informačními listy pro každou jednotlivou dohodu, včetně statistických údajů, popisů klíčového obchodního vývoje a zpráv o činnosti výborů. Komise prostřednictvím této zprávy a doprovodného pracovního dokumentu útvarů Komise plní své oznamovací povinnosti týkající se provádění mechanismu proti obcházení opatření v případě Jižní Korey, Gruzie a Moldavska a mechanismu stabilizace pro banány v případě Střední Ameriky a Kolumbie, Ekvádoru a Peru.

[11] Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko.

[12] Více informací o jednotlivých dohodách je uvedeno v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise.

Statistické údaje

Obchodní statistiky[13] využité v této zprávě a přiloženém pracovním dokumentu útvarů Komise o vývoji obchodu a investičních toků vycházejí z údajů Eurostatu dostupných k 30. březnu 2019, není-li uvedeno jinak. U obchodu se zbožím pocházejí nejnovější dostupné roční údaje z roku 2018 a u služeb a investic z roku 2017, pokud není uvedeno jinak.

Statistiky ohledně míry využívání preferencí se zakládají na administrativních údajích shromážděných příslušnou dovážející zemí. Míra využívání preferencí vyjadřuje podíl dovozu nebo vývozu uskutečněného v rámci obchodních preferencí jako podíl z celkové hodnoty dovozu či vývozu *způsobilého* k využití preferencí partnerskou zemí, tj. dovoz nebo vývoz, který se v rámci systému preferencí opravdu uskutečnil, vydělený dovozem nebo vývozem způsobilým k využití preferencí. Dovoz způsobilý pro preferenční sazby existuje, pokud je uplatňovaná preferenční sazba nižší než sazba uplatňovaná dle doložky nejvyšších výhod. Do výpočtů tak není zahrnut obchod, u kterého je celní sazba podle doložky nejvyšších výhod nulová.

U dovozu do EU z partnerských zemí vychází míra využívání preferencí z údajů Eurostatu. Eurostat slučuje sazby a obchodní toky, a vytváří tak datový soubor, z něhož Komise extrahuje údaje týkající se jak zacházení, k němuž je výrobek způsobilý, tak rozsahu, v němž je toto zacházení využíváno. Získaný datový soubor je harmonizovaný a konzistentní[14] a umožňuje srovnání mezi partnerskými zeměmi a roky.

Naproti tomu v případě vývozu z EU do partnerských zemí využívá Komise k výpočtu míry využívání preferencí administrativní údaje shromážděné příslušnou dovážející zemí. Tyto statistické údaje nejsou harmonizované. Proto je třeba považovat přímá srovnání mezi partnerskými zeměmi nebo s dovozem do EU za orientační. Míra využívání preferencí u vývozu z EU je v této zprávě uváděna pouze tam, kde byly k dispozici dostatečně spolehlivé údaje.

2. PŘEHLED HLAVNÍCH ZJIŠTĚNÍ

2.1 Obecný přehled

S ohledem na obtížnou situaci na celosvětové úrovni rostl obchod se zbožím[15] v roce 2018 pomaleji než v roce 2017: obchod EU se zbytkem světa se zvýšil o 5 % (pokles z 8 %) a celkový obchod EU v rámci preferenčních dohod o 3 % (pokles ze 7 %). Vývoz z EU do preferenčních obchodních partnerských zemí vzrostl v roce 2018 o 2 %, tedy o něco méně než vývoz z EU do zbytku světa, který v tomtéž období vzrostl o 4 %. Dovoz z preferenčních obchodních partnerských zemí vzrostl o 4,6 %, přičemž celkový dovoz do EU vzrostl o 6,6 %.

V roce 2018 se preferenční obchodní dohody vztahovaly na 33 % vývozu z EU a 29 % dovozu do EU. Tyto dohody nadále vytvářely značný přebytek obchodní bilance ve výši

[13] Obecné statistiky o obchodních tocích se zbožím a službami a o přímých zahraničních investicích určených pro jednotlivé partnerské země jsou uvedeny v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise.

[14] Určitá chybovost je však stále možná, neboť údaje nezohledňují některé změny preferenčního statusu dovozu, jako jsou žádosti o preferenční zacházení podané dovozci poté, co bylo zboží procleno, a odepření preferencí, o nichž celní orgány rozhodnou na základě ověření provedeného po propuštění zboží.

[15] Všechny následné statistické údaje se týkají obchodu se zbožím, není-li uvedeno jinak.

84,6 miliard EUR, zatímco obchod EU se zbytkem světa vykázal mírný schodek obchodní bilance ve výši 24,6 miliard EUR poprvé od roku 2014.

Stejně jako v roce 2017 bylo největším preferenčním obchodním partnerem EU Švýcarsko, kam směřovalo 24 % preferenčního vývozu EU, a za ním následovalo Turecko (12 %) a Norsko (8 %).

Při pohledu na vývoz z EU v roce 2018 v rámci preferenčních obchodních dohod podle jednotlivých odvětví a kategorií pozorujeme, že vývoz nezemědělských produktů vzrostl o 1,9 %. Hlavními vývozními odvětvími EU z hlediska hodnoty zůstaly strojní a dopravní zařízení (stagnace) a po nich následovaly chemické látky, které zaznamenaly nárůst o 2,5 %. Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů EU vzrostl o 2,2 %, přičemž hlavními vývozními sektory jsou nápoje, potravinové přípravky a přípravky z obilovin.

Co se týče dovozu do EU v rámci preferenčních obchodních dohod, dovoz nezemědělských produktů vzrostl o 5,2 %. Mezi hlavní dovozní položky patřily produkty těžebního průmyslu a stroje a zařízení. Dovoz zemědělsko-potravinářských produktů poklesl o 0,5 %. Hlavními dovozními položkami byly rostlinné produkty.

Během vykazovaného období využívaly evropské společnosti obchodní dohody EU dobře. Využívání preferencí zůstalo výrazné v případě vývozu z EU do Švýcarska a Turecka a zvýšilo se, pokud jde o Jižní Koreu. Využívání preferencí se rovněž zlepšilo v případě Kolumbie, Ekvádoru, Egypta a Jordánska. V roce 2018 činila míra využívání preferencí u vývozu z EU do Kanady 37 %, což je nárůst ze 30 % po prvních devíti měsících prozatímního provádění. Celková míra využívání preferencí pro rok 2018 by se měla v budoucnu zvýšit s ohledem na skutečnost, že podle dohody CETA lze uplatňovat nároky na preferenční sazby se zpětnou účinností (za dobu až tří let). Zvýšit míru využívání v budoucnu je možné zejména tím, že se zlepší využívání preferencí v případě vývozu automobilů a náhradních dílů z EU, u nichž se postupně zavádí odstranění cel; u tohoto segmentu, který představuje 41 % způsobilého vývozu z EU, činily míry využívání preferencí v roce 2018 pouhých 10 %. Nepočítáme-li automobily a náhradní díly, průměrná míra využívání preferencí u vývozu z EU do Kanady se pohybuje kolem 55 %.

Obchodní partnerské země EU v roce 2018 nadále dobře využívaly preference, přičemž průměrná míra využívání činila 87 %. Informace o využívání preferencí u dovozu z EU se nacházejí v příloze 1; informace o využívání preferencí u vývozu z EU se nacházejí v příloze 2.

Míry využívání preferencí jsou prostředkem k posuzování rozsahu, v němž byly celní preference využívány během vykazovaného období společnostmi na obou stranách (viz tabulka na straně 6). Ačkoli míry využívání preferencí u vývozu z EU zůstávají nedokonalou náhradní proměnnou pro posuzování fungování obchodních dohod, poskytují orientační údaje o využívání obchodních dohod EU vývozci z EU a partnerských zemí. Je třeba podotknout, že změny míry využívání preferencí mohou mít řadu příčin, jako je snížení rozpětí preferencí nebo změny obchodních podmínek, noví účastníci na trhu atd., přičemž ne vše z toho je spojeno s prováděním dotčené obchodní dohody.

2.2 Dosažený pokrok a hlavní otevřené záležitosti

Aktuální informace o pokroku v oblasti sanitárních a fytosanitárních opatření a zeměpisných označení[16] jsou uvedeny v oddíle 8 („Obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty“).

[16] Zeměpisná označení chrání názvy konkrétních produktů za účelem propagace jejich jedinečných vlastností souvisejících s jejich geografickým původem. Názvům produktů lze udělit ochranu „zeměpisného

Další informace o překážkách obchodu lze nalézt ve zprávě Komise o překážkách obchodu a investic[17] z roku 2019.

Technické a administrativní překážky obchodu

V automobilovém průmyslu bylo v roce 2018 odstraněno několik významných překážek, zejména v případě Egypta a Jižní Korey. Po zmírnění pravidel označování mají nyní navíc na egyptský trh snadnější přístup textilní a kožedělná odvětví EU.

Produkty EU však i nadále čelí překážkám přístupu na řadu trhů v partnerských zemích, které uzavřely obchodní dohodu s EU. Významným zdrojem obav jsou omezení dovozu z EU uložená některými zeměmi ve Středomoří.

Evropské alkoholické nápoje, zejména víno, pivo a lihoviny, jsou nadto i nadále vystaveny různým druhům diskriminačního zacházení ze strany některých obchodních partnerských zemí EU, jako je Kanada, Kostarika, Ekvádor a Peru. EU je i nadále s těmito partnery v kontaktu s cílem zajistit, aby byly zmíněné diskriminační praktiky odstraněny.

V roce 2018 Komise podala zprávu o zákazu vývozu nezpracovaného dřeva, který vydala Ukrajina. Jelikož nebyl zaznamenán žádný pokrok, EU v lednu 2019 požádala o dvoustranné konzultace s Ukrajinou a spustila mechanismus řešení sporů stanovený v rámci dohody o přidružení mezi EU a Ukrajinou (viz také oddíl 10 „Prosazování práva“).

Zadávání veřejných zakázek

Prozatímní provádění dohody s Kanadou (CETA) poskytne další výrazné otevírání kanadského trhu zadávání veřejných zakázek, a to i na provinciální a místní úrovni, které představují významný podíl trhu s veřejnými zakázkami v Kanadě.

Jistý pokrok lze také pozorovat na Ukrajině a v některých zemích západního Balkánu, pokud jde o zvýšenou transparentnost veřejných výzev k podávání nabídek a o soulad s právním a institucionálním rámcem EU v oblasti zadávání veřejných zakázek. V této oblasti však bude zapotřebí provést ještě hodně práce.

Hlavní otázky nastolené obchodními partnerskými zeměmi EU

Některé obchodní partnerské země EU rovněž nastolily otázky týkající se provádění opatření na straně EU. Mezi ně patří zejména rozhodnutí EU uložit ochranná opatření na dovoz oceli přijatá v červenci 2018, která EU musela přijmout, aby ochránila svůj průmysl před vedlejším účinkem amerických celních sazeb na ocel[18]. Některá sanitární a fytosanitární opatření EU, zejména politika v oblasti pesticidů, ale také nově přijaté nařízení o veterinárních přípravcích, byla rovněž předmětem kritiky ze strany některých obchodních partnerských zemí EU, a to navzdory skutečnosti, že tato opatření nejsou diskriminační a byla určena k zajištění vysoké úrovně bezpečnosti potravin v EU.

---

označení“, pokud mají zvláštní vazbu na místo, kde jsou vyráběny. Zeměpisná označení, která jsou uznána jako duševní vlastnictví, zastávají čím dál významnější úlohu při obchodních jednáních mezi EU a dalšími zeměmi.

[17] COM(2019) 271 final ze dne 17.6.2019.

[18] Tato otázka je podrobně rozebrána v 37. výroční zprávě Komise Evropskému parlamentu Radě o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech EU a o využití nástrojů na ochranu obchodu ze strany třetích zemí vůči EU v roce 2018. COM(2019) 158 final ze dne 27.3.2019.

3. NOVÁ GENERACE DOHOD O VOLNÉM OBCHODU

3.1 Obchodní dohoda mezi EU a Jižní Koreou

Vývoj obchodu

Tato dohoda je platná od července 2011. V roce 2018 poklesl celkový obchod se zbožím mezi EU a Jižní Koreou o 1,5 % (pokles dovozu do EU o 1,2 % a pokles vývozu z EU o 2,2 %), což odpovídá pomalejšímu hospodářskému růstu Jižní Korey v roce 2018 a celkovému zpomalení mezinárodního obchodu. Zdá se, že vývoz z EU se mírně snižuje v důsledku 7% poklesu vývozu strojů a mechanických zařízení, což jsou hlavní položky EU vyvážené do Jižní Korey. Zároveň se vývoz v této kategorii zvýšil od roku 2010 o 31 %. Pokud jde o dopravní zařízení, což je druhá největší vývozní kategorie, v roce 2018 zaznamenal vývoz z EU mírný pokles, přičemž vývoz osobních automobilů z EU nadále pokračoval ve zdravém růstu o více než 9 %. Dopravní zařízení zůstávají od vstupu dohody v platnost odvětvím s nejsilnějším růstem (o 187 %).

Rok 2018 byl druhým rokem v řadě, kdy EU měla schodek obchodu se zbožím ve výši 1,8 miliardy EUR. Obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty zůstal i přes složité právní prostředí dynamický a vývoz z EU se zvýšil téměř o 5 %, což mělo za následek obchodní přebytek EU ve výši přes 2,8 miliardy EUR, který způsobily převážně potraviny a nápoje.

Obchod se službami se i nadále rozšiřoval, přičemž v roce 2017 to bylo o 8,3 %, s kladnou obchodní bilancí na straně EU ve výši 5,6 miliardy EUR. Od vstupu dohody v platnost obchod se službami trvale roste v obou směrech. Toky přímých zahraničních investic ze zahraničí i do zahraničí zůstaly mezi těmito dvěma partnery kladné.

První pětileté hodnocení

Komise předložila své první pětileté hodnocení dohody v březnu 2019[19]. Z hodnocení vyplývá, že dohoda je obecně účinná při dosahování svých cílů, pokud jde o liberalizaci obchodu se zbožím, službami a investicemi. Hospodářské zisky dohody byly symetricky rozděleny mezi EU a Jižní Koreu. Dohoda docílila během prvních pěti let provádění nárůstu hrubého domácího produktu (HDP) Evropské unie ve výši 4,4 miliardy EUR. Rovněž napomohla ochraně práv duševního vlastnictví, zvláště co se týče prosazování a ochrany zeměpisných označení EU. Mimoto byly sníženy necelní náklady na obchod, ačkoli je nutná další práce s ohledem na normalizaci, posuzování shody, označování a sanitární a fytosanitární opatření. Při hodnocení bylo rovněž zjištěno, že dohoda vedla k výraznějšímu nárůstu stavů přímých zahraničních investic. Jedním z neočekávaných účinků dohody uvedených v hodnocení bylo omezené, ale významné snížení celosvětových emisí CO_2 v důsledku odklonu obchodu[20].

Nevyřešené otázky

Složité a netransparentní sanitární a fytosanitární schvalovací postupy, které Jižní Korea uplatňuje na dovoz zemědělských produktů z členských států EU, jsou i nadále problematické. Například schválení dovozu hovězího masa z některých členských států EU se projednává již více než deset let.

---

[19] SWD(2019) 103 final ze dne 7.3.2019.

[20] Viz oddíl 9 závěrečné hodnotící zprávy – institut IFO a společnost Civic Consulting (květen 2018). http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/march/tradoc_157716.pdf

V oblasti duševního vlastnictví musí Jižní Korea teprve zavést účinný systém odměňování za práva na provozování hudby chráněné autorským právem na veřejných místech, jako je například karaoke. Panuje také znepokojení nad zvýšenou podporou lodního stavitelství ze strany Jižní Korey.

Obchod a udržitelný rozvoj

Hlavní nevyřešená otázka se týká nedostatečného pokroku v úpravě pracovněprávních podmínek a neplnění kapitoly dohody týkající se obchodu a udržitelného rozvoje. EU v roce 2018 požádala o konzultace podle kapitoly dohody týkající se obchodu a udržitelného rozvoje (další podrobnosti viz oddíl 10.1 „Prosazování práva“).

Etické oblečení vyrobené v EU se zabydluje po celém světě

Společnost ASKET – švédská značka pánského oblečení působící pouze po internetu – si podobně jako mnoho jiných moderních společností zvykla na svět bez hranic a je v přímém kontaktu se zákazníky z celého světa. Obchodní dohody mohou pomoci odstranit celní překážky, čímž umožní volný pohyb zboží.

„Jak se naše společnost vyvíjí, čím dál více pohlížíme mimo evropský trh. Cla na oblečení to však komplikují a mají za následek vyšší náklady pro naše zákazníky. Díky obchodním dohodám, které otevřely zahraniční trhy, jako je Kanada, Jižní Korea a Japonsko, jsou naše výrobky na těchto místech konkurenceschopnější.“

August Bard Bringéus,
spoluzakladatel

3.2 Obchodní dohoda EU s Kolumbií, Ekvádorem a Peru

Vývoj obchodu

V letech 2017 a 2018 poklesl celkový obchod se zbožím mezi EU a jejími třemi andskými obchodními partnerskými zeměmi o 2,4 %. Vývoz z EU se snížil o 1 % (140 milionů EUR) a dovoz do EU o 3 % (500 milionů EUR). Tento výsledek byl způsoben především snížením vývozu Kolumbie do EU o 9 %, který následoval po poklesu mezinárodních cen kávy, klíčového vývozního produktu Kolumbie.

Podíváme-li se na obchodní toky podle jednotlivých odvětví, pak stroje, chemické látky a dopravní zařízení stále tvořily více než 50 % vývozu z EU. Zemědělské produkty (zejména tropické ovoce, jako například banány), nerostné suroviny a rudy představovaly téměř 50 % dovozu do EU z těchto tří zemí. V roce 2018 se nejvíce snížil dovoz nerostných surovin do EU (o 700 milionů EUR), jakož i vývoz strojů z EU (o 350 milionů EUR).

Naproti tomu vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU vzrostl v roce 2018 o 8,5 %. Přesto však zůstává nízký oproti dovozu těchto produktů.

Schodek obchodu EU ve výši přibližně 2 miliard EUR vykazuje od roku 2016 klesající tendenci. EU má přebytek obchodní bilance s Kolumbií.

Pokrok a nevyřešené otázky

Pokroku bylo mimo jiné dosaženo v oblasti přístupu některých zemědělských produktů EU na trh, zejména mléčných výrobků v případě Peru a určitých živočišných produktů v případě Kolumbie. Stále je však třeba se zabývat řadou nevyřešených otázek. Mezi ně patří:

- **Kolumbie**: de facto nedostatek národního zacházení pro veřejné zakázky na nižší než celostátní úrovni, antidumpingová opatření přijatá v roce 2018 vůči mraženým bramborám, omezení dovozu nákladních automobilů, některá přetrvávající diskriminační opatření v oblasti alkoholických nápojů (pivo a lihoviny), neoprávněné užívání zeměpisných označení EU a absence uznání regionalizace v případě nákaz zvířat.
- **Ekvádor**: daňová diskriminace dovážených alkoholických nápojů a rovněž složitý systém omezující obchod, pokud jde o udělování dovozních licencí a správu celních kvót přidělených EU.
- **Peru**: přetrvávající diskriminační opatření, jež mají vliv na obchod s alkoholickými nápoji, probíhající činnost zaměřená na řešení neoprávněného užívání zeměpisných označení EU, technické překážky ovlivňující dovoz farmaceutických výrobků a zdravotnických prostředků.

V neposlední řadě zachovávají všechny tři andské země zákaz dovozu dobytka a hovězího z EU na základě obav týkajících se BSE[21].

Kolumbie, Ekvádor a Peru vyjádřily své obavy ohledně opatření EU, jimiž se stanoví maximální obsah kadmia ve výrobcích z kakaa a maximální limity reziduí pesticidů a která mohou podle těchto našich obchodních partnerských zemí ovlivnit jejich vývoz zemědělských produktů.

Obchod a udržitelný rozvoj

Navzdory stávajícím problémům ve všech třech zemích (souvisejícím s neformálním trhem práce, svobodou sdružování, inspekcí práce a ochranou životního prostředí) dosáhly tyto tři andské partnerské státy v roce 2018 pokroku v oblasti provádění kapitol týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje. Pozitivní dynamika byla důsledkem asertivnějšího a soustředěnějšího úsilí ze strany EU, které vycházelo z užšího partnerství s členskými státy EU a Mezinárodní organizací práce (MOP) a z většího zapojení občanské společnosti v souladu s akčním plánem čítajícím 15 bodů[22]. Zapojení EU bylo obzvláště intenzivní v případě Peru a obě strany se dohodly na dalším postupu, který byl konkrétně vyjádřen v zápisu ze schůze podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj. Tím by se měly vytvořit podmínky pro nové podněty k provádění ustanovení týkajících se Peru v souvislosti s obchodem a udržitelným rozvojem. Pokrok byl rovněž zaznamenán, pokud jde o zapojení občanské společnosti, a to mimo jiné prostřednictvím specializovaných mechanismů konzultací v Kolumbii i Ekvádoru.

[21] Bovinní spongiformní encefalopatie, hovorově označovaná jako „nemoc šílených krav“.

[22] Tento akční plán vychází z osmiměsíční debaty s Evropským parlamentem, členskými státy a občanskou společností za účelem průbojnějšího prosazování závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje v souladu s dvoustrannými obchodními dohodami. Oddíl 7 poskytuje další podrobnosti o provádění ustanovení týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje, jež jsou obsažena ve dvoustranných obchodních dohodách.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf

3.3 Dohoda o přidružení mezi EU a Střední Amerikou

Vývoj obchodu

Rok 2018 byl šestým rokem provádění obchodního pilíře dohody o přidružení mezi EU a šesti zeměmi Střední Ameriky (Kostarikou, Salvadorem, Guatemalou, Hondurasem, Nikaraguou a Panamou).

Obchod mezi těmito dvěma bloky se vyvíjí dobře, došlo ke zvýšení ze zhruba 11,4 miliardy EUR v roce 2014 na 12 miliard EUR v roce 2018. V roce 2018 měly středoamerické partnerské země malý celkový obchodní přebytek ve výši přibližně 100 milionů EUR. V této oblasti zůstává hlavním obchodním partnerem EU Panama, za níž následuje Kostarika.

Vývoz středoamerických zemí byl i nadále závislý na zemědělsko-potravinářských produktech (které představují dvě třetiny jejich vývozu do EU), zejména na ovoci, které v roce 2018 zaznamenalo meziroční nárůst o 3,6 % (tj. o 1,9 miliardy EUR, z nichž 1,2 miliardy EUR tvoří banány). Banány zůstávají hlavní komoditou, kterou středoamerické partnerské země vyvážejí do EU, a tento vývoz podléhá mechanismu stabilizace do konce roku 2019. V roce 2018 přesáhl guatemalský a nikaragujský vývoz do EU spouštěcí úrovně, avšak podíl těchto zemí na celkovém dovozu EU zůstal pod hodnotou 6 %. Dopad tohoto dovozu na trh EU s banány byl považován za nepatrný a nebylo přijato žádné opatření v rámci mechanismu stabilizace.

V roce 2018 se vývoz z EU zvýšil o 11 % v porovnání s rokem 2017. Převládaly v něm nezemědělské produkty. Obchodní přebytek EU v této kategorii se pohyboval kolem 7,4 miliardy EUR.

V roce 2017 byl obchod se službami i nadále silný a činil přibližně 40 % celkového obchodu mezi EU a Střední Amerikou, stejně jako v předchozích letech. Díky dohodě mají společnosti v EU na trhu lepší přístup ke službám a investicím a k vládním zakázkám. EU nadále úzce spolupracuje se svými středoamerickými partnery, aby zajistila dodržování všech závazků, včetně závazků týkajících se transparentnosti řízení.

Obchod a udržitelný rozvoj

Kapitola týkající se obchodu a udržitelného rozvoje byla prováděna v souladu s akčním plánem čítajícím 15 bodů z února 2018. Akce zahrnovaly mimo jiné spolupráci s Mezinárodní organizací práce (MOP) a vládami partnerských zemí, pokud jde o pracovní situaci v některých zemích Střední Ameriky, zejména v Guatemale, jakož i akce v oblasti odpovědného chování podniků, včetně pracovního semináře pořádaného spolu s organizací MOP a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) v Guatemale. Kostarice byla navíc při vytváření jejího vnitrostátního plánu v oblasti odpovědného chování podniků poskytnuta podpora a byl zahájen program odpovědného chování podniků, který zahrnuje Kostariku a Panamu.

3.4 Komplexní hospodářská a obchodní dohoda mezi EU a Kanadou (CETA)

Rok 2018 byl prvním úplným kalendářním rokem provádění dohody CETA. Byly zavedeny všechny nástroje řízení, jako jsou jednací řády různých výborů, a téměř všechny výbory se poprvé sešly[23]. Byla plně zavedena nová politika EU v oblasti transparentnosti: pořady jednání a rovněž společné zprávy výborů a pracovních skupin dohodnuté s Kanadou jsou

[23] V roce 2018 se nesešel pouze Výbor pro vzájemné uznávání profesních kvalifikací. První zasedání tohoto výboru se konalo v dubnu 2019.

k dispozici na internetových stránkách Komise[24]. Zasedání výborů přispěla ke zlepšení vzájemného porozumění pohledům jednotlivých stran, což je důležité k provádění dohody.

Vývoj obchodu

Celkový vzájemný obchod dosáhl v roce 2018 výše 72 miliard EUR, což odpovídá zvýšení o 4,5 % oproti roku 2017. Chemické látky zaznamenaly nejvyšší růst vývozu z EU ve výši 1,5 miliardy EUR (nárůst o 23 %), za nimi následuje odvětví strojů a zařízení s nárůstem ve výši 850 milionů EUR (o 10 %). Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů se rovněž zvýšil, a to o 4 %, a činil tedy 9 % vývozu z EU do Kanady. Obchodní přebytek EU se v roce 2018 zvýšil o více než 10 miliard EUR (z 6 miliard v roce 2017).

Vývoz Kanady do EU zaznamenal v roce 2018 malý pokles v porovnání s rokem 2017, a to o 1,7 % (521 milionů EUR), který byl způsoben především snížením vývozu olejnatých semen (o 300 milionů EUR). Vývoz Kanady do EU však v porovnání s průměrem z let 2015–2017 vzrostl o 5 %.

Pokrok dosažený během prvního roku provádění

Na první schůzce smíšeného výboru v září 2018 proběhla formální výměna názorů ohledně provádění dohody CETA. Schůze byla rovněž příležitostí zhodnotit pokrok v souvislosti s raným přezkumem kapitoly týkající se obchodu a udržitelného rozvoje, který následoval po dohodě o společném nástroji k výkladu[25] z října 2016. Výbor přijal tři důležitá doporučení, která se týkala:

(i) obchodu, opatření v oblasti klimatu a Pařížské dohody[26];
(ii) obchodu a rovnosti mužů a žen[27];
(iii) malých a středních podniků.[28]

Tato doporučení připravila půdu pro posílenou spolupráci podle dohody CETA na těchto klíčových záležitostech. Smíšený výbor rovněž přezkoumal práci vykonanou různými specializovanými výbory, včetně záležitostí, jimž je třeba věnovat další pozornost, jako je správa celních kvót pro EU, přístup EU na kanadský trh s vínem a lihovinami a provádění a prosazování ustanovení dohody CETA týkajících se zeměpisných označení.

V souvislosti s Fórem pro spolupráci v oblasti regulace přijaly Kanada a EU pracovní plán, který zahrnuje spolupráci v oblasti kybernetické bezpečnosti, dobrých životních podmínek zvířat, kosmetiky a farmaceutických výrobků, jakož i bezpečnosti spotřebních výrobků. V rámci výboru pro sanitární a fytosanitární opatření se navíc Kanada a EU dohodly na posílení spolupráce v boji proti antimikrobiální rezistenci.

Změna kanadského zákona o ochranných známkách tak, aby chránil zeměpisná označení potravinářských produktů, která byla zavedena na základě dohody CETA, stanovila postup pro jeho přímé uplatňování držiteli práv EU za účelem ochrany zeměpisných označení. Nový systém přinesl první výsledky v roce 2018 v případě ochrany názvu šunky „Prosciutto di Carpegna“. Evropští výrobci, kteří mají zájem o vývoz do Kanady, mají nyní přístup k účinnému a snadnému mechanismu na ochranu jejich zeměpisných označení. Aby jim s tím

[24] http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1811

[25] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:22017X0114(01)&from=CS

[26] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157415.pdf

[27] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157419.pdf

[28] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

Komise pomohla, vytvořila praktického obchodního průvodce k zeměpisným označením v Kanadě[29].

Také pokračovala činnost zaměřená na vytvoření systému soudů pro investice, který je stanoven v dohodě CETA, ačkoli ustanovení týkající se tohoto systému začnou platit až po ratifikaci všemi členskými státy EU. Ve svém posudku 1/17[30] vydaném dne 30. dubna 2019 Soudní dvůr Evropské unie potvrdil slučitelnost ustanovení dohody CETA o systému soudů pro investice se zákony EU.

Obchod a udržitelný rozvoj

Během prvního roku provádění vynaložily obě strany zvýšené úsilí o provádění ustanovení týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje. Kromě přípravy tří výše uvedených doporučení (týkajících se klimatu, obchodu a rovnosti mužů a žen a malých a středních podniků) EU a Kanada podnikly první kroky směřující k provádění těchto doporučení. Mezi ně patřil společný pracovní plán EU a Kanady v oblasti obchodu a rovnosti mužů a žen a konference s názvem „Dohoda CETA: přijetí opatření v oblasti obchodu a klimatu“, která se uskutečnila dne 24. ledna 2019. Na konferenci zúčastněné strany (včetně společností zaměřených na zelené technologie) zkoumaly, jak nejlépe využít institucionální a právní rámec dohody CETA za účelem podpory provádění Pařížské dohody. Kanada a EU se nadále zapojovaly do společných priorit v oblasti spolupráce, které byly dohodnuty na prvním zasedání výboru pro obchod a udržitelný rozvoj, a usnadnily zřízení struktur občanské společnosti na obou stranách s cílem sledovat provádění.

Nevyřešené otázky

První úplný rok provádění byl úspěšný pro obě strany a nebyl zaznamenán žádný negativní dopad. Stále je však třeba se zabývat několika nevyřešenými otázkami.

Jednou z těchto otázek je správní systém, který zavedla Kanada za účelem řízení kvót na sýry. Ačkoli míry plnění kvót na sýry pro rok 2018 činily v případě sýra prvotřídní jakosti vynikajících 99,1 % a v případě průmyslově zpracovaného sýra 71,1 %, EU je i nadále znepokojena způsobem, jakým jsou kvóty plněny, jelikož to má významný dopad na hodnotu kvót pro vývozce z EU. Kvóty byly využívány především ke konci – během posledních dvou měsíců roku 2018 došlo k prudkému zvýšení dovozu do Kanady. Komise se domnívá, že přidělení 50 % z kvóty na vysoce hodnotné sýry kanadským výrobcům sýra má značně rušivý účinek na využívání a hodnotu kvóty a není slučitelné s ustanoveními dohody CETA. Podle dohody CETA by kvóty měly být přiděleny *„osobám, jež je nejpravděpodobněji využijí“*[31]. V dubnu 2019 požádala EU o přezkum správního systému kvót na sýry v rámci dohody CETA v polovině období.

Další z hlavních obav z pohledu EU je existence diskriminačních praktik, které ovlivňují obchod s víny a lihovinami EU. EU se domnívá, že řada kanadských postupů používaných na federální a provinciální úrovni není slučitelná se závazky Kanady podle dohody CETA.

Kanada vyjádřila pochybnosti ohledně provádění protokolu o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody k dohodě CETA ze strany EU a ohledně administrativní správy celních kvót přidělených EU. Kanada rovněž vyjádřila znepokojení nad tím, že na její možnost využívat dohodu CETA budou mít vliv požadavky na označování země původu na vnitrostátní a unijní úrovni a také některé sanitární a fytosanitární normy EU.

---

[29] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157873.pdf

[30] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CV0001(02)

[31] Příloha 2B dohody CETA.

Keramika Porcelanosa (Španělsko) překonává Atlantik

Porcelanosa je společnost vyrábějící keramiku, která prodává vysoce kvalitní kuchyňské a koupelnové dlaždice a využívá zlepšených obchodních příležitostí v Kanadě.

Porcelanosa má prospěch ze snadnějších vývozních podmínek, které mají za následek významné otevření kanadského trhu, včetně rozsáhlého tamějšího trhu s veřejnými zakázkami na federální a státní úrovni.

„Do kanadského trhu vkládáme velké naděje. Kupříkladu nedávno jsme otevřeli novou prodejnu v jedné z nejexkluzivnějších obchodních oblastí v Torontu. Dohoda CETA nám umožnila snížit ceny a dosáhnout větší konkurenceschopnosti. Rovněž snížila objem administrativy pro vývoz z EU do Kanady. Na působení společnosti Porcelanosa v Kanadě má tato dohoda rozhodně velmi příznivé účinky."

Silvestre Segarra Soriano,
vývozní ředitel ve skupině Porcelanosa Grupo

Stella Milano 1952 – italské šperkařství s příběhem

Stella Milano 1952 má tradici ve výrobě šperků. V roce 1952 založili čtyři bratři ve stínu milánské katedrály Duomo společnost vyrábějící a prodávající šperky.

Před uzavřením dohody CETA ukládala Kanada na šperky dovozní clo ve výši až 8,5 %. Po snížení celních sazeb v rámci dohody CETA zaznamenala společnost Stella Milano nárůst svého vývozu do Kanady o 30 %.

„Dohoda CETA nám pomohla rozšířit prodej do Kanady téměř o třetinu. A vzhledem k čím dál většímu počtu kanadských dovozců, kteří nás kontaktují, očekáváme ještě větší růst."

Dimitri Stella,
výkonný ředitel společnosti Stella Milano 1952

4. PROHLOUBENÉ A KOMPLEXNÍ ZÓNY VOLNÉHO OBCHODU

4.1 Gruzie

Prohloubená a komplexní zóna volného obchodu s Gruzií je v platnosti od září 2014 a její provádění má dobré výsledky. Celkový vzájemný obchod se zbožím v roce 2018 vzrostl o 3 %, avšak gruzínský vývoz se snížil o 1,6 %, což vedlo k mírnému nárůstu obchodu EU s Gruzií.

Gruzie dosáhla pokroku v provádění své strategie v oblasti sanitárních a fytosanitárních opatření v roce 2017. Stále však není oprávněná vyvážet maso a mléčné výrobky do EU a gruzínské společnosti mají stále potíže s dodržováním bezpečnostních norem EU u produktů, jako jsou lískové ořechy. EU i nadále podporuje Gruzii při modernizaci jejího sanitárního a fytosanitárního systému.

Pokud jde o zadávání veřejných zakázek, musí ještě Gruzie zřídit nezávislý přezkumný orgán pro veřejné zakázky a země rovněž musí dále sbližovat své právní předpisy týkající se zadávání veřejných zakázek s předpisy EU.

Program na podporu malých a středních podniků pro roky 2018–2019 je i nadále prováděn. Doplňuje jej projekt dozoru nad trhem,[32] který má podporovat Gruzii při sbližování jejího regulačního rámce s právními předpisy EU. EU rovněž pokračuje v podpoře gruzínského úřadu pro hospodářskou soutěž.

V roce 2018 přijala Gruzie pracovní plán v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje na období 2018–2020, který zahrnuje klíčové prvky požadované k provádění kapitoly týkající se obchodu a udržitelného rozvoje (včetně inspekce práce a sociálního dialogu, nezákonného obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy, udržitelného obhospodařování lesů, boje proti trhu s výrobky pocházejícími z nezákonné těžby dřeva a účinného provádění závazků v oblasti klimatu).

4.2 Moldavsko

Prohloubená a komplexní zóna volného obchodu je zde v platnosti od září 2014. Od té doby dochází k neustálému růstu obchodu. V roce 2018 se celkový obchod zvýšil o 14 % a obchodní bilance pro EU zůstala kladná.

V roce 2018 pokračovala práce na sbližování právních předpisů, přičemž bylo dosaženo pokroku v oblasti sanitárních a fytosanitárních opatření, energetiky, zadávání veřejných zakázek a technických právních předpisů. Moldavsko rovněž pracuje na novém celním kodexu. Moldavsko stále potřebuje změnu svých vnitrostátních právních předpisů, aby splnilo svůj závazek v oblasti pravidel státní podpory. EU hodlá zavést nový projekt na podporu fungování mechanismů konzultací s občanskou společností stanovených v rámci kapitol obchodních dohod týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje, z nichž budou mít prospěch domácí poradní skupiny EU i Moldavska.

4.3 Ukrajina

Obchod mezi Ukrajinou a EU vzrůstá od zahájení prozatímního provádění dohody v roce 2016. Vzájemný obchod dosáhl v roce 2018 výše 40 miliard EUR, což je navýšení o 9 % oproti roku 2017. V roce 2018 směřovalo 42 % celosvětového vývozu z Ukrajiny do EU. EU si zachovala obchodní přebytek ve výši 4 miliard EUR.

Ukrajina dosáhla pokroku v celé řadě odvětví. EU vítá zejména nový návrh zákona o veřejných zakázkách, který ukrajinská vláda hodlá předložit Parlamentu v roce 2019. Ukrajina rovněž pokračuje ve sbližování svého regulačního rámce a norem s právem Unie, přičemž toto sbližování probíhá v oblasti sanitárních a fytosanitárních opatření, celní spolupráce a usnadňování obchodu. Ukrajina však potřebuje zlepšit své prosazování práv duševního vlastnictví a musí zavést právní předpisy, které budou splňovat mezinárodní normy. Mimoto musí Ukrajina zlepšit sbližování svých právních předpisů s pravidly státní podpory EU.

Komise reagovala na rychle rostoucí dovoz nestandardních částí drůbeže z Ukrajiny, který začal v roce 2016. Za účelem vyloučení rizika neomezeného dovozu vyjednala Komise na základě zmocnění Rady s Ukrajinou změnu dohody o přidružení, která tento dovoz omezuje a obnovuje doložku nejvyšších výhod vztahující se na dovoz přesahující stanovené limity. Formální dokončení této změny právě probíhá.

[32] 1,5 milionu EUR na období od ledna 2018 do prosince 2018.

EU i nadále sleduje a projednává s Ukrajinou řadu dalších překážek obchodu, jako je nový zákon o dani z přidané hodnoty ustanovený Ukrajinou v roce 2018, který odpírá vrácení daně z přidané hodnoty z vyvážených řepkových semen a sójových bobů.

Vzhledem k malému pokroku dosaženému v oblasti zákazu vývozu dřeva podala EU žádost o dvoustranné konzultace k vyřešení sporu podle dohody o přidružení (viz oddíl 10 s názvem „Prosazování práva“).

Včas před druhým zasedáním podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj mezi EU a Ukrajinou dne 13. listopadu 2018, po němž následovalo dne 14. listopadu 2018 otevřené fórum občanské společnosti, byla zřízena poradní skupina pro Ukrajinu, aby zahájila diskuse a konkrétní spolupráci s poradní skupinou EU.

V souladu s akčním plánem čítajícím 15 bodů z února 2018 pro obchod a udržitelný rozvoj, zvláště s jeho tématem „priorit jednotlivých zemích“, se diskuse v rámci podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj zaměřovaly na klíčové oblasti činnosti spojené s prováděním obchodu a udržitelného rozvoje EU a Ukrajiny, včetně otázek obchodu a práce (inspekce práce, modernizace pracovních vztahů, sociální dialog), jakož i obchodu a životního prostředí (udržitelné obhospodařování lesů a související produkce, prodej a zpracování dřeva a obchod se dřevem). V návaznosti na zasedání podvýboru EU a Ukrajina zveřejnily pracovní závěry a rovněž společné prohlášení určené pro občanskou společnost.[33]

5. DOHODY O VOLNÉM OBCHODU PRVNÍ GENERACE

5.1 Švýcarsko

Švýcarsko, celkově třetí největší obchodní partner EU (pokrývá 7 % obchodu EU se zbožím se zeměmi mimo EU), bylo v roce 2018 i nadále hlavním obchodním partnerem EU v rámci preferenčních obchodních dohod. V roce 2018 zaznamenala EU výrazný obchodní přebytek se Švýcarskem kolem 48 miliard EUR.

Švýcarsko je druhým nejvýznamnějším obchodním partnerem EU, co se týče služeb. Hodnota služeb, které EU poskytuje ve Švýcarsku, v posledních pěti letech neustále roste, přičemž v roce 2017 dosáhla 119 miliard EUR, což je oproti roku 2016 nárůst o 2 %. Služby, které Švýcarsko poskytlo v EU v roce 2017, měly hodnotu 72 miliard EUR, což je oproti předchozímu roku pokles o 23 %. EU udržela v oblasti služeb přebytek obchodu.

Pokud jde o přímé zahraniční investice, Švýcarsko je taktéž klíčovým partnerem, neboť přijímá 13 % přímých zahraničních investic EU. Stav přímých zahraničních investic, které má Švýcarsko v EU, dosáhl v roce 2017 výše 802 miliard EUR a během posledních čtyř let vykazuje průměrný roční nárůst o 15 %. Stav přímých zahraničních investic, které má EU ve Švýcarsku, činil v roce 2017 979 miliard EUR, přičemž průměrný roční nárůst činil během stejné doby 10 %.

V září 2018 švýcarský parlament schválil dlouho očekávanou reformu daně z příjmu právnických osob, která upravuje diskriminační kantonální daňové postavení společností, které bylo problematické rovněž z hlediska státní podpory. Nové právní předpisy by měly vstoupit v platnost dne 1. ledna 2020.

Jednání mezi EU a Švýcarskem o dohodě o institucionálním rámci, včetně nezávislého řešení sporů, pravidel státní podpory a závazku modernizovat dohodu o volném obchodu z roku

[33] http://trade.ec.europa.eu/doclib/cfm/doclib_section.cfm?sec=144

1972 a další dohody související s obchodem, bylo ukončeno na politické úrovni v listopadu 2018. Švýcarská spolková rada však tuto dohodu, kterou EU považuje za předpoklad pro uzavření budoucích dohod ohledně účasti Švýcarska na vnitřním trhu EU a která je rovněž zásadním prvkem pro rozhodování o dalším pokroku směrem k oboustranně přínosnému přístupu na trh, dosud neschválila.

5.2 Norsko

Norsko je třetím největším preferenčním obchodním partnerem EU. Vzájemný obchod byl v roce 2018 i nadále značný, oproti roku 2017 došlo k navýšení o 11 %. Schodek obchodní bilance EU s Norskem dosáhl téměř 30 miliard EUR. Rostoucí celkový schodek byl z velké části způsoben vyšším dovozem produktů těžebního průmyslu, který vzrostl téměř o 6 miliard EUR.

Vývoz nezemědělských produktů EU se zvýšil o více než 3 miliardy EUR, což je nárůst o 6,3 % oproti roku 2017. Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU zůstal rovněž výrazný a zaznamenal obchodní přebytek ve výši téměř 4 miliard EUR.

V roce 2018 vstoupila v platnost nová dohoda, která dále liberalizuje obchod s některými zemědělsko-potravinářskými produkty. Na programu by nyní měl být přezkum obchodního režimu pro zpracované zemědělské produkty. EU je navíc připravena obnovit vyjednávání o ochraně zeměpisných označení.

Norsko je šestým největším obchodním partnerem EU, co se týče služeb. Obchod se službami byl v roce 2017 stabilní, přičemž celkový objem obchodů činil 44 miliard EUR a byl zaznamenán o něco vyšší obchodní přebytek na straně EU než v roce 2016, tj. více než 13 miliard EUR. Bilance obchodu se službami zůstala pro EU kladná, stejně jako tomu bylo v posledních letech.

5.3 Země v oblasti Středozemního moře a Blízkého východu

EU je pro většinu zemí v jižním Středomoří a na Blízkém východě klíčovým obchodním partnerem. V této souvislosti má EU již mnoho let uzavřeny preferenční obchodní dohody s osmi partnerskými zeměmi v této oblasti (Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Maroko, okupovaná palestinská území a Tunisko). Tyto dohody obsahují prvky asymetrie ve prospěch většiny zemí s cílem podporovat ekonomický rozvoj v regionu a jeho užší integraci do vnitřního trhu EU, včetně ustanovení o hospodářské soutěži a veřejné podpoře.

V roce 2018 dosáhl celkový obchod mezi EU a těmito osmi partnerskými zeměmi výše 175 miliard EUR (tj. 4 % obchodu EU se zbytkem světa), což je zvýšení o 2 % oproti roku 2017. EU s těmito osmi preferenčními obchodními partnery z jižního Středomoří a Blízkého východu posuzovanými dohromady udržuje obchodní přebytek, ačkoli se tento přebytek v porovnání s rokem 2017 snížil o 10 % (tj. o něco méně než činil pokles o 13 % zaznamenaný během předchozího vykazovaného období). Tento trend lze vysvětlit zvýšením vývozu z těchto zemí do EU a zčásti i účinkem obchodních omezujících opatření, jež některé z nich v posledních letech zavedly, aby zlepšily svou obchodní bilanci: a protože je EU hlavním vývozcem do tohoto regionu, je tím jeho vývoz často zasažen.

V oblasti obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty zaznamenala EU v roce 2018 vůči tomuto regionu přebytek ve výši téměř 5 miliard EUR. V některých partnerských zemích zároveň došlo ke zvýšení vývozu zemědělsko-potravinářských produktů, jako například v Tunisku (o 44 %, především díky olivovému oleji), na okupovaných palestinských územích

(o 25 %) a v Maroku (o 5 %). Maroko a Tunisko zaznamenaly vůči EU v zemědělsko-potravinářském odvětví obchodní přebytek.

EU upozornila své obchodní partnery na své obavy ohledně znásobení obchodních omezujících opatření, která několik z nich přijalo, konkrétně Alžírsko, Egypt a v poslední době také Tunisko[34]. EU na tato témata své partnery z jižního Středomoří a Blízkého východu upozorňuje při každé příležitosti, neboť obchodní vztahy musí být i nadále založeny na pravidlech a EU očekává, že její partnerské země budou své závazky dodržovat.

EU hodlá nadále podporovat reformy svých obchodních partnerských zemí za účelem zvýšení konkurenceschopnosti a vývozní kapacity regionu jižního Středomoří a Blízkého východu. Probíhají jednání o prodloužení a modernizaci obchodních dohod s Tuniskem a brzy snad dojde k obnovení těchto jednání s Marokem. Modernizace a prohloubení stávajících dohod by měly přispět ke zlepšení hospodářské integrace zemí jižního sousedství EU, kde se nacházejí velmi důležití partneři EU. Kromě toho probíhající revize celoevropsko-středomořské úmluvy o pravidlech původu zavede flexibilnější pravidla a usnadní hospodářskou integraci a obchod v regionu.

5.4 Mexiko

Mexiko je po Brazílii druhým největším obchodním partnerem EU v Latinské Americe. V roce 2000 vstoupila v platnost komplexní obchodní dohoda o zboží a v roce 2001 dohoda o službách. Za téměř dvacet let uplatňování těchto dohod se dvoustranný obchod se zbožím mezi EU a Mexikem více než ztrojnásobil. V roce 2018 vzrostl obchod mezi EU a Mexikem o téměř 6 % a EU udržela obchodní přebytek ve výši 13 miliard EUR, ačkoli se ve srovnání s rokem 2017 jedná o mírné snížení. Vývoz z EU do Mexika vzrostl o 4 %. Dovoz z Mexika vzrostl o téměř 9 %, převážně díky nezemědělským produktům.

Obchod se službami vzrostl v roce 2017 o 7 % a EU zaznamenala obchodní přebytek ve výši téměř 5 miliard EUR.

V posledních letech se EU a Mexiko soustředily na jednání o modernizaci dohody, a smíšený výbor se tedy v roce 2018 nesešel. Určitého pokroku však bylo dosaženo při vytváření nových tržních příležitostí, zejména v zemědělském odvětví se souhlasem dalších členských států EU, pokud jde o vývoz vepřového masa a produktů z něj. Zasedání smíšeného výboru bylo naplánováno na rok 2019.

Očekává se, že jakmile bude modernizovaná dohoda ratifikována, posílí obchodní vztahy s Mexikem a poskytne nové možnosti přístupu na trhy.

Mexičané ochutnávají belgické čokolády

Galler je slavná firma vyrábějící čokoládu, která nese název podle svého zakladatele Jeana Gallera.

Tato společnost nedávno vstoupila na mexický trh, když se spojila s Belimportem, středním podnikem usazeným ve městě San Miguel de Allende ve státě Guanajuato, jež se nachází v centrální části Mexika. Díky tomuto umístění může být nyní Galler snadno distribuován do obchodů a hotelů v celém Mexiku, zvláště pak do center státu Querétaro a do hlavního města Mexiko.

[34] V červenci 2019 byla Komise informována o tom, že opatření omezující dovoz uložená Tuniskem v listopadu 2018 byla zrušena. Komise bude i nadále situaci sledovat, aby zajistila účinné odstranění této překážky.

„V současné době máme vyšší ceny než mexičtí výrobci čokolády z důvodu vysokých cel, jimž čelíme při dovozu našich belgických produktů. Nová obchodní dohoda mezi EU a Mexikem zruší mexické celní sazby na čokoládu z EU, a umožní nám tak účinněji konkurovat.“

Thibaud Mariage,
zástupce firmy Galler v Mexiku, ředitel společnosti Belimport.

5.5 Chile

Během 15 let provádění obchodního pilíře dohody o přidružení mezi EU a Chile obě strany trvale spolupracovaly na provádění dohody.

V roce 2018 vzrostl obchod mezi Chile a EU o více než 8 %, přičemž došlo k výraznému nárůstu vývozu z EU ve výši 13 %, zejména vývozu strojů a mechanických zařízení (o 14 %) a dopravních zařízení, konkrétně letadel a dílů letadel[35] (o 27 %). Za stejnou dobu dovoz do EU z Chile vzrostl o 3 %. EU měla přebytek obchodu ve výši přes 1,5 miliardy EUR.

Pokud jde o obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty, Chile mělo v roce 2018 obchodní přebytek více než 1,7 miliardy EUR, což je o 4 % více než v roce 2017. Vývoz Chile do EU i nadále ovládá ovoce (především mimosezónní produkty) a víno, jež představovaly v prvním případě 40 % a ve druhém 24 % vývozu zemědělsko-potravinářských produktů Chile do EU.

V roce 2018 byl vyřešen dlouhodobý problém s mečounem. Po přistoupení Chile k Meziamerické komisi pro tropické tuňáky coby spolupracující nesmluvní strany v červenci 2017 již neplatila žádná omezení týkající se vstupu plavidel EU provádějících rybolov mečouna obecného do chilských přístavů.

Ačkoli některé členské státy EU i nadále čelí problémům s vývozem ovoce a zeleniny do Chile a se zpožděním při schvalování produktů živočišného původu, země otevřela pro další členské státy své trhy s mléčnými výrobky a masem, zvláště pak s hovězím a vepřovým. Chile rovněž harmonizovalo osvědčení pro násadová vejce a vaječné výrobky a zjednodušilo své schvalovací postupy pro přístup na trhy s přihlédnutím ke skutečnosti, že členské státy EU podléhají přísnému a harmonizovanému systému bezpečnosti potravin a veterinární péče EU.

Dohoda mezi EU a Chile o obchodu s ekologickými produkty vstoupila v platnost dne 1. ledna 2018. Přestože dohoda o uznání rovnocennosti pro ekologické produkty není spojena s dohodou o přidružení, otevře nové příležitosti pro obchod s ekologickými produkty mezi těmito dvěma stranami.

Od listopadu 2017 se EU a Chile účastnily jednání o ambiciózní, komplexní a progresivní modernizované dohodě.

5.6 Celní unie s Tureckem

Turecko je druhým největším preferenčním obchodním partnerem EU. Po období silného hospodářského růstu od roku 2013 se turecká ekonomika v roce 2018 prudce zpomalila. Prudká depreciace turecké liry a z ní vyplývající vysoká inflace ovlivnila vývoz EU, který poklesl téměř o 9 %. Na druhé straně za tu samou dobu vzrostl o 9 % dovoz Turecka do EU,

[35] Je třeba konstatovat, že i v případě neexistence zvýšení nákupu letadel nebo dílů letadel by vývoz EU stále vzrostl o 6 %, což odráží diverzifikaci vývozu z EU během posledních pěti let.

což mělo za následek téměř vyvážený obchod, a přebytek EU se snížil z 15 miliard EUR v roce 2017 na 1 miliardu EUR v roce 2018. Nejvíce byla ovlivněna hodnota obchodu s nezemědělskými produkty.

Smluvní obchodní vztahy mezi EU a Tureckem trvají od roku 1963, kdy se obě strany dohodly na postupném zřízení celní unie, která byla dokončena v roce 1996. Cílem unie je zajistit volný pohyb veškerých průmyslových produktů a určitých zpracovaných zemědělských produktů mezi EU a Tureckem. Několik let však její fungování omezoval pokračující trend narůstajících obchodních překážek v Turecku. Význačným příkladem je odchýlení Turecka od společného celního sazebníku na dovoz ze zemí mimo EU tím, že uvalilo dodatečné clo na stále se rozšiřující škálu produktů a že vyžadovalo prokazování původu zboží z EU. Komise rovněž nadále vyžaduje nediskriminační provádění dodatkového protokolu k dohodě o přidružení vůči všem členským státům, včetně Kyperské republiky.

V prosinci 2016 přijala Komise návrh na modernizaci celní unie. Přípravy v tomto ohledu jsou však v současnosti pozastaveny, protože Rada dospěla k závěru, že se nepředpokládá žádná další práce na modernizaci celní unie mezi EU a Tureckem. Jakmile to situace umožní, bude tato modernizace i nadále důležitou prioritou obchodní agendy EU.

Dne 2. dubna 2019 EU požádala o konzultace Světovou obchodní organizaci (WTO) s Tureckem v reakci na opatření přijatá Tureckem, která měla za následek postupnou nucenou lokalizaci v Turecku, co se týče výroby významné části farmaceutických výrobků vyvážených do Turecka. Tato opatření se zdají být v rozporu se závazky Turecka v rámci celní unie. Věc je stále projednávána.

5.7 Dohody o stabilizaci a přidružení se zeměmi západního Balkánu

V roce 2018 zůstala EU největším obchodním partnerem pro Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Kosovo[36], Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko. Celkový obchod mezi EU a těmito pěti zeměmi západního Balkánu se zvýšil o 10 %. Obchodní přebytek EU byl stabilní, činil něco přes 9 miliard EUR.

V roce 2017 byla EU rovněž hlavním poskytovatelem přímých zahraničních investic v tomto regionu, přičemž celkový stav investic EU zůstal stabilní ve výši kolem 25 miliard EUR.

Otázky související se šedou ekonomikou a korupcí nicméně nadále ovlivňují zdejší obchodní prostředí. Nedostatečně účinná pravidla státní podpory zůstávají problémem a obecně je třeba zlepšit právní předpisy v oblasti hospodářské soutěže. EU se domnívá – a také na tom trvá ve svém politickém dialogu s partnerskými zeměmi západního Balkánu –, že pokrok v obchodním prostředí, při sbližování právních předpisů a v boji proti korupci je úzce spojen s pokrokem v oblasti právního státu. Kromě toho je stále třeba zlepšit transparentnost a odpovědnost postupů zadávání veřejných zakázek. Dobrá zpráva je, že Komise vítá nový zákon o veřejných zakázkách schválený v Severní Makedonii začátkem roku 2019, který by měl vést k posílení transparentnosti a hospodářské soutěže, a úsilí Srbska a Černé Hory o modernizaci svých právních předpisů v souladu s požadavky EU.

I když by mělo být usilováno o dosažení dalšího pokroku v oblasti regionální integrace, poslouží jako dobrý příklad podpis regionální dohody o roamingu z dubna 2019, jejímž cílem

[36] Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

je vytvořit region bez roamingu v dané oblasti do roku 2021, což by připravilo půdu pro snížení telekomunikačních nákladů v tomto regionu.

6. DOHODY O HOSPODÁŘSKÉM PARTNERSTVÍ S AFRICKÝMI, KARIBSKÝMI A TICHOMOŘSKÝMI ZEMĚMI

6.1 Dohoda o hospodářském partnerství s Jihoafrickým společenstvím pro rozvoj (SADC)

Rok 2018 byl první rokem, kdy všechny strany plně prováděly dohodu o hospodářském partnerství (EPA) mezi EU a SADC[37], a to poté, co bylo dne 4. února 2018 zahájeno prozatímní provádění této dohody v Mosambiku. Všechny země SADC EPA nyní začaly provádět dohodnutá snížení celních sazeb.

Celkový obchod se zbožím mezi EU a zeměmi SADC EPA se v roce 2018 zvýšil o 2,7 %. Růst byl způsoben zvýšením dovozu do EU ze zemí SADC EPA o 5,5 %, zatímco vývoz z EU zaznamenal mírný pokles. Obchodní bilance zemí SADC EPA zůstala v přebytku. Rostoucí vývoz ze zemí SADC EPA byl způsoben převážně zvýšeným vývozem motorových vozidel z Jihoafrické republiky a diamantů a drahých kovů z Jihoafrické republiky a Lesotha. Rovněž se zvýšil vývoz vína a cukru z Jihoafrické republiky, kešu ořechů z Mosambiku, hroznového vína z Namibie a rumu ze Svazijska.

Smíšený výbor na svém prvním zasedání v únoru 2019 přijal institucionální nastavení dohody, včetně institucionálních ustanovení pro řešení sporů a seznamu rozhodců. To pomůže řešit budoucí problémy týkající se provádění. Smíšený výbor rovněž vytvořil základy pro společný mechanismus sledování a pro plné zapojení nestátních subjektů do provádění dohody.

V roce 2018 Jihoafrická republika zrušila zákaz dovozu drůbežího masa u dvou z osmi členských států EU, aniž by naznačila, jak hodlá postupovat v případě zbývajících šesti států, na něž se zákaz stále vztahuje. Podle EU by zbývající zákazy dovozu měly být zrušeny bez dalšího prodlení. Jihoafrická celní unie také nadále uplatňovala ochranná opatření týkající se dovozu drůbežích produktů z EU a dovozní cla na konkrétní textilní výrobky, o nichž EU se svými protějšky neustále jedná, jelikož jsou podle ní tato opatření v rozporu s dohodou. Dne 14. června 2019 požádala EU o konzultace s Jihoafrickou celní unií ohledně ochranného opatření uloženého na mražené drůbeží výrobky (pro další podrobnosti viz oddíl 10.3).

Možnost „kumulovat původ“ mezi zeměmi SADC EPA, jedna z klíčových výhod dohody, dosud nebyla partnerskými zeměmi EPA zavedena. Kumulace původu by umožnila státům SADC EPA společně plnit požadavky na původ a posílit tak regionální hodnotové řetězce. EU vybízí své partnery, aby v této záležitosti pokročili.

[37] Jedná se o dohodu mezi EU a šesti členy (z 15) Jihoafrického společenství pro rozvoj (SADC), jimiž jsou: Botswana, Svazijsko, Lesotho, Namibie, Jihoafrická republika (jež společně tvoří Jihoafrickou celní unii) a Mosambik.

Vinařky v Jihoafrické republice

Víno se v Jihoafrické republice vyrábí po více než tři století. Přesto až do konce apartheidu neexistovali žádní kvalifikovaní černošští vinaři. Mladé ženy nyní tuto překážku boří a využívají dohodu EPA (a její velké celní kvóty na víno přidělené Jihoafrické republice) k vývozu svých produktů do EU.

Thokozani Wines je společnost, která má posílit postavení černošského obyvatelstva a která byla založena před patnácti lety společností Diemersfontein Wines, aby učinila ze svých farmářů akcionáře a přispěla k rozsáhlému posílení hospodářského postavení černošského obyvatelstva. 85 z jejích 115 zaměstnanců jsou nyní akcionáři společnosti Thokozani, přičemž mnoho z nich jsou ženy, a dostalo se jim odborného vedení, podnikového školení a školení zaměřeného na osvojování životních dovedností. Vína Thokozani se vyvážejí do Nizozemska, Německa, Švédska, Dánska a Česka.

„Vývoz vín Thokozani do EU se zlepšil po vstupu dohody EPA se SADC v platnost, ale jestliže chceme této dohody plně využívat, musíme naše úsilí zintenzivnit. Podpora EU pro historicky znevýhodněné výrobce je velmi důležitá a vítána.“

Denise Stubbs, ředitelka společnosti Thokozani Wines

6.2 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství se státy východní a jižní Afriky

V roce 2018 vstoupila prozatímní dohoda EPA mezi EU a Madagaskarem, Mauriciem, Seychelami a Zimbabwe do svého sedmého roku prozatímního uplatňování. Komory tuto dohodu uplatňují od 7. února 2019. Čtyři původní partneři z východní a jižní Afriky své závazky týkající se liberalizace plně provedou do roku 2022 v souladu se svými příslušnými harmonogramy v rámci dohody.

V roce 2018 byl celkový obchod mezi EU a těmito čtyřmi partnery z východní a jižní Afriky nejvyšší v případě Madagaskaru (1,9 miliardy EUR) a Mauricia (1,8 miliardy EUR), za nimiž následuje Zimbabwe (689 milionů EUR) a Seychely (596 milionů EUR). Dovoz EU z těchto čtyř partnerských zemí se v roce 2018 snížil o 3,5 %. To zavinil především prudký pokles množství cukru dováženého z Mauricia a Zimbabwe.

Diverzifikace vývozu pokročila v případě Madagaskaru a Mauricia, avšak u Seychel a Zimbabwe je dosud omezená.

V návaznosti na vyjádření zájmu ze strany partnerských zemí východní a jižní Afriky o prohloubení dohody i nad rámec obchodu se zbožím byla v roce 2018 zahájena analýza rozsahu působnosti, jež byla dokončena v květnu 2019. Jednání o prohloubení dohody by mělo být zahájeno do konce roku 2019 a bude se týkat služeb, investic a dalších témat souvisejících s obchodem.

6.3 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství s Pobřežím slonoviny

Prozatímní dohoda EPA s Pobřežím slonoviny je prozatímně uplatňována od září 2016. Jedná se o samostatnou obchodní dohodu, kterou nahradí regionální dohoda EPA mezi EU a západní Afrikou, jakmile vstoupí v platnost. Poté, co regionální dohodu EPA mezi EU

a západní Afrikou podepsala Gambie a Mauritánie, čítá tato dohoda již 15 z 16 partnerských zemí západní Afriky[38].

Obchodní bilance Pobřeží slonoviny byla v roce 2018 kladná a EU je i nadále jeho nejvýznamnějším obchodním partnerem. Dovoz z Pobřeží slonoviny se však v roce 2018 snížil o 5 % z důvodu poklesu hodnoty surového a zpracovaného kakaa, jakož i dováženého kaučuku. V roce 2018 činily výrobky ze surového a zpracovaného kakaa 64 % celkového dovozu do EU z Pobřeží slonoviny. Vývoz z EU do Pobřeží slonoviny byl stabilní a sestával zejména ze strojů a mechanických zařízení, elektrických spotřebičů a motorových vozidel.

Pobřeží slonoviny vypracovalo s podporou EU studii, která odhaduje dopad prozatímních dohod EPA (s Pobřežím slonoviny a Ghanou) na regionální integraci. Toto posouzení prokázalo, že případná narušení (např. z důvodu liberalizovaných vstupů EU do zpracovaných výrobků, které jsou v tomto regionu v oběhu) ovlivní pouze velmi málo obchodovaných produktů a zemí. Studie rovněž předkládá pragmatická řešení ke zmírnění rizika narušení.

Pobřeží slonoviny zahájilo dne 1. ledna 2019 v rámci prozatímní dohody EPA liberalizaci svého trhu pro dovoz do EU, přičemž další kola snížení celních sazeb jsou očekávána do roku 2029.

6.4 Prozatímní dohoda o hospodářském partnerství (EPA) s Ghanou

Prozatímní dohoda EPA s Ghanou je prozatímně uplatňována od prosince 2016 a stále je v počátečním stádiu. Ghana ohlásila, že zahájí liberalizaci svého trhu pro dovoz z EU v roce 2020. Stejně jako prozatímní dohoda EPA s Pobřežím slonoviny bude i tato prozatímní dohoda EPA nahrazena regionální dohodou EPA se západní Afrikou, jakmile tato regionální dohoda vstoupí v platnost.

Dovoz do EU z Ghany vzrostl v roce 2018 téměř o 50 % a dosáhl hodnoty 3,1 miliardy EUR, zvláště díky zvýšení vývozu minerálního oleje z Ghany do EU. V roce 2018 rovněž vzrostl ghanský vývoz kakaa, hliníku, rostlinných tuků a olejů, konzervovaného tuňáka, jakož i kokosů a banánů. Vývoz z EU do Ghany (hlavně stroje, minerální oleje a maso) v roce 2018 mírně poklesl. Obchodní bilance zemědělského i nezemědělského zboží pro Ghanu je kladná.

Jelikož se Ghana chystá provádět své závazky týkající se přístupu na trhy, bude věnována zvýšená pozornost účinkům, jaké by prozatímní dohoda EPA mohla mít na ghanskou ekonomiku z hlediska obchodu a investičních toků, veřejných příjmů a udržitelného rozvoje.

6.5 Dohoda o hospodářském partnerství (EPA) se střední Afrikou (Kamerun)

Tuto dohodu, která je otevřena k přístupu všem zemím střední Afriky, prozatímně provádí Kamerun od srpna 2014. Kamerun bude liberalizovat 80 % svého dovozu z EU během 15 let (do roku 2029). První kola snižování celních sazeb již proběhla v letech 2016 a 2017. Mezi produkty, jejichž obchodování je liberalizováno, patří především průmyslové stroje a vybavení, stavební materiál a průmyslové polotovary, u kterých neexistuje místní produkce a které využívá kamerunský průmysl.

V roce 2018 zaznamenal dovoz do EU z Kamerunu po prudkém nárůstu v roce 2017 pokles o 7 % zpět na úroveň z roku 2016. Bylo to kvůli snížení kamerunského vývozu minerálního oleje, kakaových bobů, banánů a kaučuku do EU. V roce 2018 se zvýšil vývoz hliníku a dřeva

[38] Nigérie je jediná země v západní Africe, která tuto dohodu dosud nepodepsala.

do EU. Obchodní bilance Kamerunu zůstává kladná. Dominantním vývozním produktem je minerální olej.

Levnější vstupy pomáhají posílit místní produkci a zaměstnanost

La Société Anonyme des Brasseries du Cameroun (SABC) je kamerunský pivovar a výrobce nealkoholických nápojů. Je to největší zaměstnavatel v soukromém sektoru v zemi, který zaměstnává okolo 10 000 lidí v rámci celé skupiny a jejích dceřiných společností. Společnost Brasseries du Cameroun má podíl ve výši 75 % na kamerunském trhu s pivem a nealkoholickými nápoji.

SABC v současnosti využívá preferencí v rámci dohody EPA nejvíce. Dováží řadu produktů z EU, např. větší stroje využívané k lahvování nápojů a rovněž přísady, jako jsou kvasnice, chmel, aromata a barviva, které se používají při výrobě.

SABC využívá preference v rámci dohody EPA a zároveň se čím dál více snaží volit místní zdroje. Společnost má místní dceřinou společnost na výrobu lahví a také každý rok kupuje od společnosti Maïscam (jedna z největších zemědělsko-průmyslových společností v zemi) 100 % její produkce kukuřice (10 000 tun).

6.6 Dohoda o hospodářském partnerství s Fórem karibské skupiny afrických, karibských a tichomořských států (CARIFORUM)

Rok 2018 byl desátým rokem, kdy byla prozatímně uplatňována dohoda CARIFORUM mezi EU a 14 karibskými zeměmi. V únoru 2019 Komise zahájila hodnocení dohody *ex post*, které má být dokončeno v roce 2020. Výsledky budou použity ve společném přezkumu dohody provedeném EU a fórem CARIFORUM a budou předloženy na příštím zasedání Smíšené rady EU a fóra CARIFORUM.

V roce 2018 se celkový obchod mezi EU a zeměmi fóra CARIFORUM zvýšil o 7 % na 9 miliard EUR. Dovoz do EU ze zemí CARIFORUM se zvýšil o 11 % na 3,9 miliardy EUR, a to v důsledku nárůstu dovozu minerálního oleje a chemických látek. Dovoz ryb a korýšů, tabáku, nápojů a lihovin ze zemí CARIFORUM do EU se rovněž v roce 2018 zvýšil, zatímco dovoz cukru a banánů se snížil. Vývoz z EU do zemí fóra CARIFORUM se zvýšil o 4,6 % na 5,1 miliardy EUR.

V rámci 11. Evropského rozvojového fondu poskytuje EU 102 milionů EUR na podporu regionální hospodářské spolupráce a integrace, včetně rozvoje soukromého sektoru, budování kapacit v oblasti obchodu a provádění dohody EPA v Karibiku. Tato podpora zahrnuje například minigranty, které mají malým a středním karibským firmám pomoci začít s vývozem do EU.

S ohledem na zvláštní zájem partnerských zemí fóra CARIFORUM o obchod se službami s EU zřídily tyto strany v roce 2018 zvláštní výbor pro služby.

Rovněž bylo dosaženo pokroku v probíhajících jednáních týkajících se dohody o zeměpisných označeních v rámci dohody EPA mezi EU a zeměmi CARIFORUM.

6.7 Dohoda o hospodářském partnerství (EPA) s tichomořskými zeměmi

Rok 2018 byl osmým rokem, kdy byla uplatňována dohoda mezi EU a Papuou-Novou Guineou. Fidži začalo dohodu prozatímně uplatňovat v červenci 2014 a Samoa ji prozatímně uplatňuje od 31. prosince 2018.

V roce 2018 zaznamenal celkový obchod mezi EU a Fidži a Papuou-Novou Guineou pokles o 9 %. Tyto dva tichomořské státy přesto zaznamenaly přebytek obchodu s EU ve výši 700 milionů EUR.

Dovoz cukru z Fidži do EU se i nadále snižoval, jak tomu bylo v případě několika zemí AKT. Dovoz palmového oleje z Papuy-Nové Guineye do EU, který je jejím zdaleka nejdůležitějším zemědělsko-potravinářským vývozním artiklem pro EU, se snížil o 16 %.

Dosud byla v případě vývozu tichomořských zemí do EU zaznamenána jen malá diverzifikace.

Dohoda je otevřená k přistoupení dalších tichomořských ostrovních zemí. Samoa se připojila v roce 2018 a probíhají postupy pro přistoupení Šalamounových ostrovů a souostroví Tonga.

7. OBCHOD A UDRŽITELNÝ ROZVOJ: AKTUALIZOVANÉ INFORMACE O NEDÁVNÝCH ČINNOSTECH

Od zveřejnění zprávy za rok 2018 Komise nadále výrazně zvyšuje úsilí o provádění kapitol obchodních dohod EU týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje v návaznosti na svůj akční plán čítající 15 bodů z února 2018. Obecným cílem tohoto plánu je zajistit účinnější a rozhodnější provádění a prosazování kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji. Výsledky prováděného plánu začínají být vidět. Mezi hlavní iniciativy v rámci čtyř rozsáhlých oblastí činnosti daného plánu patřily tyto:

1. Spolupráce (s členskými státy, Evropským parlamentem a mezinárodními organizacemi)

Komise zintenzivnila spolupráci s členskými státy. Skupina odborníků specializovaná na obchod a udržitelný rozvoj se v roce 2018 sešla čtyřikrát. Tato setkání byla doplněna činností delegací EU a velvyslanectví členských států v partnerských zemích. To přispělo k podpoře součinnosti s členskými státy na zvláštních prováděcích opatřeních, jako je partnerství se Švédskem na podporu ekvádorského procesu provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje.

Komise pokračovala ve spolupráci s Evropským parlamentem, a to i prostřednictvím monitorovacích skupin, hlavních bodů výboru pro mezinárodní obchod, technických hlášení a individuálních kontaktů. Tyto kontakty mimo jiné přispěly k poskytnutí informací o návštěvě členů Evropského parlamentu v Japonsku v září 2018.

Komise posílila spolupráci s mezinárodními organizacemi. Komise a Mezinárodní organizace práce (MOP) učinily posun ke strategičtější a flexibilnější spolupráci, a to zejména podpisem zastřešujícího projektu „Obchod pro důstojnou práci“ na konci roku 2018. Tento projekt bude podporovat opatření ke zlepšení uplatňování základních úmluv MOP v obchodních partnerských zemích EU. Komise rovněž v řadě partnerských zemí pokračovala v probíhající spolupráci s MOP. V oblasti životního prostředí Komise spolupracuje s obchodními partnerskými zeměmi v rámci mnohostranných dohod o ochraně životního prostředí a podporuje jejich provádění, mimo jiné prostřednictvím zvláštní dohody o spolupráci s Programem OSN pro životní prostředí.

2. *Poskytnutí možnosti občanské společnosti, včetně sociálních partnerů, aby zastávala svou úlohu při provádění*

Komise a jednotlivé domácí poradní skupiny EU zřízené v rámci obchodních dohod obsahujících kapitolu o obchodu a udržitelném rozvoji pořádaly během celého roku pravidelná zasedání, aby informovaly zástupce občanské společnosti o pokroku a problémech v oblasti provádění obchodu a udržitelného rozvoje a aby pochopily jejich názory a stanoviska.

Komise uvolnila 3 miliony EUR prostřednictvím nového projektu financovaného pomocí nástroje partnerství: „Podpora účasti občanské společnosti na provádění obchodních dohod EU“. Od listopadu 2018 tento projekt poskytoval logistickou a technickou podporu domácím poradním skupinám v EU a v některých obchodních partnerských zemích[39]. Tento projekt rovněž usnadňuje společné diskuse ve formě výročních pracovních seminářů na téma obchodu a udržitelného rozvoje.

Komise rovněž oslovila občanskou společnost v zemích, na něž se vztahují dohody o hospodářském partnerství (EPA), aby v nich zvýšila povědomí o těchto dohodách a podnítila angažovanost a diskusi. V listopadu 2018 uspořádaly nestátní subjekty z EU a zemí SADC EPA druhou schůzi dialogu občanské společnosti v Namibii. V dubnu 2019 se poradní orgán občanské společnosti usazený v tuzemsku v Pobřeží slonoviny sešel s oběma stranami dohody. Rovněž proběhly diskuse s Komisí, jakož i s Evropským hospodářským a sociálním výborem, s cílem prozkoumat možnost vytvoření platformy občanské společnosti, která bude zahrnovat občanské společnosti Pobřeží slonoviny i EU.

Dalším klíčovým cílem je zvýšené zapojení podnikatelské sféry do provádění kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji. Komise a Evropská služba pro vnější činnost zahájily za účelem podpory přijímání sociální odpovědnosti podniků / odpovědného chování podniků program v hodnotě 9 milionů EUR spolu s MOP, OECD a Úřadem vysokého komisaře OSN pro lidská práva prostřednictvím nástroje partnerství[40]. Tento program bude financovat informační činnosti a činnosti zaměřené na budování kapacit v Latinské Americe a bude doplňovat obdobnou probíhající činnost v Asii. Komise rovněž uspořádala regionální akci na toto téma v Guatemale za účasti MOP, OECD a řady zúčastněných subjektů z daného regionu.

3. *Plnění cílů*

Komise stanovila prioritní témata v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje (pro období před prováděním a pro provádění) pro jednotlivé partnery v zájmu zaměření jejich úsilí. Tyto priority byly sdíleny s členskými státy prostřednictvím skupiny odborníků pro obchod a udržitelný rozvoj a s občanskou společností prostřednictvím domácích poradních skupin. Proces stále probíhá.

Komise zesílila své sledování a analýzu dodržování závazků týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje u některých obchodních partnerů, zejména Peru a Jižní Korey. V případě Peru Komise intenzivně spolupracovala s veřejnými orgány a zástupci občanské společnosti, a to mimo jiné během pracovní cesty ke zjištění potřebných údajů do Limy v říjnu 2018. EU a Peru se dohodly na postupu, jak řešit otázky, jež vyplývají ze zápisu zasedání podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj z prosince 2018[41]. Pokud jde o Jižní

[39] V současné době se jedná o Střední Ameriku, Kolumbii, Ekvádor a Peru, země CARIFORUM, Gruzii, Moldavsko, země SADC a Ukrajinu.

[40] https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/partnership-instrument-advancing-eus-core-interests_en

[41] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/february/tradoc_157701.pdf

Koreu, Komise v prosinci 2018 požádala o formální konzultace v rámci mechanismu stanoveného v dohodě pro řešení sporů v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje na základě dlouhodobého znepokojení EU nad neschopností Jižní Korey plnit své závazky podle dohody o volném obchodu, které se týkají mnohostranných pracovních norem a dohod (pro další podrobnosti viz oddíl 10.1).

Komise zvýšila své úsilí o podporu partnerských zemí v raných fázích provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje. Toto úsilí zahrnovalo i vytvoření příručky k provádění obchodu a udržitelného rozvoje pro Ekvádor, a to v partnerství se švédskou Národní obchodní radou. Ve Vietnamu a Singapuru byla pozornost věnována dodržování základních pracovních zásad, a to jak prostřednictvím pracovních reforem, tak ratifikací základních úmluv MOP. Vietnam nedávno ratifikoval úmluvu MOP č. 98 a uvedl, že přijme nový zákoník práce, který bude obsahovat základní pracovní zásady. V září 2018 Mexiko ratifikovalo úmluvu MOP č. 98 o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat, čímž splnilo jeden ze svých závazků stanovených v rámci kapitoly zaměřené na obchod a udržitelný rozvoj budoucí obchodní dohody mezi EU a Mexikem. Další činnosti se zaměřily na přípravu institucionálního složení vládních orgánů, jakož i struktur občanské společnosti.

V zájmu vyčlenění zdrojů pro provádění závazků v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje a posílení doplňkovosti a součinnosti začala Komise sestavovat přehled všech relevantních projektů, které se dotýkají členských států v hlavních městech EU a jejich velvyslanectví v partnerských zemích.

Dne 23. ledna 2019, po přijetí doporučení ohledně obchodu a klimatu v rámci dohody CETA, uspořádala Komise pracovní seminář na téma obchodu a klimatu za účasti občanské společnosti a podniků za účelem jednání o spojitosti mezi obchodem a klimatem a určení možných dalších iniciativ na toto téma.

Komise úspěšně zavedla posílená ustanovení v oblasti obchodu a klimatu (včetně závazků provádět Pařížskou dohodu a spolupráci a společné akce v souladu s cíli Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) do kapitol dohod uzavřených s Mexikem, Vietnamem, Japonskem a Singapurem, jež se týkají obchodu a udržitelného rozvoje. Podobná ustanovení jsou součástí probíhajících jednání.

EU uskutečnila informační aktivity týkající se oběhového hospodářství zaměřené na Chile, Kolumbii, Japonsko, Mexiko, Maroko, Peru a Singapur za účelem podpory ekologického obchodního a investičního partnerství a výměny znalostí o politikách a osvědčených postupech souvisejících s oběhovým hospodářstvím. Tyto činnosti přispěly k začlenění zvláštních ustanovení týkajících se oběhového hospodářství do modernizované dohody s Mexikem. Navíc jsou financovány dva regionální projekty v oblasti plastů zaměřené na země jihovýchodní Asie a Latinské Ameriky.

4. Transparentnost a komunikace

Komise pracuje na zlepšení svých internetových stránek týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje v zájmu snadnějšího přístupu k příslušným informacím. Evropský hospodářský a sociální výbor postupuje obdobným způsobem v souvislosti s činností domácích poradních skupin.

Po vyjádření organizací občanské společnosti v říjnu 2017, ve kterém daly najevo své znepokojení nad nedostatečným plněním závazků Peru v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje, se Komise zúčastnila technických schůzek s peruánskými orgány a zúčastněnými subjekty z řad občanské společnosti. Otázky vznesené v tomto vyjádření byly rovněž součástí diskusí na zasedání podvýboru pro obchod a udržitelný rozvoj v prosinci 2018. V březnu 2019

Komise informovala organizace občanské společnosti, které informace předložily, o výsledku zvýšené spolupráce s peruánskými orgány v oblasti daných předmětů zájmu.

8. OBCHOD SE ZEMĚDĚLSKO-POTRAVINÁŘSKÝMI PRODUKTY V RÁMCI OBCHODNÍCH DOHOD EU: AKTUÁLNÍ INFORMACE O NEDÁVNÉM VÝVOJI

Vývoj obchodních toků

V roce 2018 pokračoval obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty v rámci preferenčních obchodních dohod EU v růstu, na rozdíl od celkového obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty EU se zbytkem světa, který mírně poklesl. Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU v rámci preferenčních dohod vzrostl o 2,2 % (o 1 miliardu EUR) a přispěl k úspěchu vývozu zemědělsko-potravinářských produktů EU. Dovoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU mírně poklesl o 0,6 %.

Během vykazovaného období představoval obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty s preferenčními obchodními partnerskými zeměmi 30 % celkového vývozu zemědělsko-potravinářských produktů EU a 40 % dovozu. S přebytkem ve výši 11 miliard EUR přispěly obchodní dohody první generace více než polovinou k rostoucímu celkovému přebytku obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty EU se zbytkem světa. K růstu vývozu z EU nejvíce přispěly lihoviny, víno, těstoviny a pečivo. Současně poklesl dovoz pšenice, nepražené kávy a cukru.

Růst vývozu byl zvláště výrazný u partnerských zemí s obchodními dohodami druhé generace (o 5 %) a u prohloubených a komplexních zón volného obchodu (o 11 %). Dohoda CETA během svého prvního úplného roku provádění přispěla 4% mírou růstu vývozu do Kanady (velmi vysoká je v případě citrusových plodů, sýrů a čokolády).

Třemi hlavními místy určení pro vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU mezi preferenčními obchodními partnery bylo Švýcarsko, Norsko a Kanada, jež v roce 2018 představovaly 12 % vývozu zemědělsko-potravinářských produktů. Přibližně 47 % vývozu činily potravinové přípravky, jako jsou čokolády, počáteční kojenecká výživa, těstoviny (22 %), zpracované potraviny, jako jsou sýry a víno (15 %) a další nápoje (9 %).

Francouzský výrobce cukrovinek našel v Kanadě sladké odbytiště

La Confiserie du Roy René je francouzský výrobce cukrovinek, který se od roku 1920 specializuje na tradiční francouzské cukrovinky *calissons* vyráběné z kandovaného ovoce a mandlí. Společnost v roce 2014 zavedla strategii působení v mezinárodním měřítku tím, že začala využívat výhody, jež přinášejí obchodní dohody EU s partnery po celém světě.

Od roku 2015 společnost již zdvojnásobila svůj obrat vývozu, který nyní představuje přes 9 % jejího celkového obratu.

Ratifikace obchodní dohody EU s Kanadou tomuto výrobci umožňuje, aby své cukrovinky *calissons* nabízel za konkurenčnější ceny, a to díky snížení obchodních cel.

Hlavní tři země původu, které dovážejí zemědělsko-potravinářské produkty, z řad preferenčních obchodních partnerských zemí byly Ukrajina, Švýcarsko a Turecko, jež dodávají 13 % celkového dovozu zemědělsko-potravinářských produktů do EU. Primární produkty tvořily velkou část dovozu zemědělsko-potravinářských produktů do EU (přibližně 63 %), a to především tropické ovoce (18 %), čerstvé a sušené ovoce (13 %) a nepražená káva (5,6 %).

Obchodní dohody EU zahrnují ustanovení týkající se ochrany výrobců v EU, kteří vyrábějí citlivé produkty, jako je hovězí maso, drůbež nebo cukr. Ty jsou buď zcela vyňaty z preferenčního obchodu, nebo – pokud jsou vyňaty jen částečně – se na ně vztahují pečlivě nastavené celní kvóty. Na citlivé ovoce a zeleninu se během vrcholné sezony sklizně v EU uplatňuje režim vstupní ceny.

Ačkoli se na obchodní dohody EU často pohlíží během jednání kriticky, nabízejí obrovský potenciál pro vývoz zemědělských produktů z EU. Například Japonsko a Jižní Korea představují druhý a třetí největší trh pro vývoz vepřového masa z EU a mají významný potenciál pro růst. Tyto trhy představují 42 % celkového vývozu vepřového z EU. Vývoz do Jižní Korey od zahájení provádění obchodní dohody roste, přičemž v roce 2018 došlo ke zvýšení o dalších 12 %, navzdory skutečnosti, že vývoz ze tří členských států EU je zakázán z důvodu vypuknutí afrického moru prasat.

Citlivé zemědělské produkty z EU mají z obchodních dohod prospěch i nadále. Například v roce 2018 vyvezla EU téměř 162 000 tun hovězího masa do preferenčních partnerských zemí, což je oproti roku 2017 nárůst o 20 %. Preferenční obchodní partnerské země absorbují dvě třetiny celkového vývozu hovězího masa z EU, přičemž hlavními partnery jsou Turecko, Bosna a Hercegovina, Izrael a Švýcarsko. Z toho vyplývá, že pokud obchodu nebrání nespravedlivá a neodůvodněná sanitární opatření nebo prohibitivní dovozní cla, evropské hovězí maso je na klíčových vývozních trzích ceněno.

Stejně tak se v roce 2018 vedlo dobře evropským výrobcům cukru, přičemž byly vyvezeny více než 3 miliony tun cukru (o 48 % více než v roce 2017), což je rekordní úroveň od roku 2014. Vývozní výkonnost cukru z EU byla z velké části posílena dokončením reformy režimu cukru v EU a k tomuto výsledku přispěly rovněž dvoustranné obchodní dohody. Například Egypt byl v roce 2018 hlavním vývozním trhem pro cukr z EU. Do této země bylo díky stávající obchodní dohodě mezi EU a Egyptem[42] dovezeno více než 500 000 tun evropského cukru s nulovým clem.

Co se týče Japonska, vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU se již zvýšil v roce 2018 (např. vývoz drůbežího masa o 78 %), zčásti díky urychlené spolupráci na řešení řady otázek týkajících se sanitárních a fytosanitárních opatření. Cla na vepřové a hovězí maso budou postupně zcela zrušena nebo výrazně snížena[43].

Zeměpisná označení

V roce 2018 bylo dosaženo pokroku v oblasti ochrany zeměpisných označení v některých partnerských zemích, například prostřednictvím registrace šunky „Prosciutto di Carpegna“ v Kanadě. Mexiko souhlasilo s ochranou užšího seznamu 340 zeměpisných označení EU v modernizované dohodě. Singapur přijal začátkem roku 2019 nový zákon o zeměpisných označeních, kterým umožnil držitelům práv EU podávat své žádosti před vstupem dohody v platnost.

Komise zahájila studii o hodnotě vývozu zeměpisných označení EU. Tato studie bude aktualizovat studii[44] z roku 2013, která prokázala, že v té době se 20 % produktů se

[42] V případě neexistence preferenční obchodní dohody Egypt uplatňuje na surový cukr celní sazbu ve výši 20 %.

[43] Viz informativní přehled dohody EPA mezi EU a Japonskem „Masné výrobky“ https://www.eubusinessinjapan.eu/sites/default/files/meat-factsheet.pdf.

[44] https://ec.europa.eu/agriculture/newsroom/106_en

zeměpisným označením EU vyváželo mimo EU, což odpovídá hodnotě kolem 11,5 miliard EUR ročně.

Sanitární a fytosanitární opatření

Sanitární a fytosanitární opatření i nadále představují významné překážky pro vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU a obchodní dohody jsou důležitými nástroji k odstranění těchto překážek. Někdy lze pokroku dosáhnout již během jednání, jelikož obchodní partnerské země získají lepší porozumění svých příslušných systémů. Tuto skutečnost nejlépe ilustruje souhlas Mexika s vývozem ovoce z některých členských států EU bez požadavků předběžného proclení[45]. Pokroku bylo rovněž dosaženo v oblasti celostátního japonského zákazu dovozu drůbeže, který byl uvalen na řadu členských států EU v reakci na vypuknutí influenzy ptáků. Japonsko nakonec zrušilo zákaz dovozu drůbežích produktů z 27 členských států. Kromě toho Vietnam povolil dovoz hovězího masa ze dvou dalších členských států EU.

Řada problémů však přetrvává. Jihokorejský trh je stále uzavřen pro evropské hovězí a v roce 2018 bylo dosaženo jen malého pokroku při vyřizování žádostí členských států EU, přičemž některé z nich se projednávají od roku 2014. Podobná situace panuje v některých dalších obchodních partnerských zemích EU, jako je Kolumbie a Peru. EU využívá každou příležitost k nastolení otázky neodůvodněného nedostatečného přístupu evropského hovězího masa na trh.

Jiným důležitým problémem je skutečnost, že několik obchodních partnerských zemí stále neuznává zásadu regionalizace a regionalizačních opatření EU. To by umožnilo evropským zemědělcům plně využít obchodní dohody EU, zejména v evropských odvětvích drůbeže a vepřového masa. V reakci na vypuknutí afrického moru prasat u belgických prasat divokých v roce 2018 navíc uvalilo šestnáct zemí včetně Japonska, Jižní Korey a Mexika celostátní zákazy dovozu, které ovlivnily několik dalších členských států EU. EU tyto země požádala o zrušení omezení, která jsou v rozporu s mezinárodními normami a zásadami.

EU je zdaleka největším vývozcem vepřového masa na světě. Výskyt afrického moru u prasat divokých a u domácích prasat měl nicméně v některých členských státech EU na chovatele prasat výrazný dopad, neboť mnoho obchodních partnerských zemí uložilo na postižené členské státy EU celostátní zákazy. Tato obchodní omezení nejsou v souladu s ustanoveními WTO a jsou neodůvodněná z hlediska rizika a zbytečná, protože kontrolní opatření EU účinně zabraňují přenosu nákazy prostřednictvím obchodu. Zasažené členské státy EU zatím představují asi 18 % vývozu vepřového masa z EU před vypuknutím nemoci a bylo jim umožněno odškodnění. Nákazu v hlavních členských státech EU, které produkují vepřové, by však bylo obtížné odškodnit, kdyby se nezměnily dovozní politiky významných obchodních partnerských zemí.

Dobré životní podmínky zvířat

V roce 2018 Komise přijala zprávu Evropskému parlamentu a Radě o dopadu mezinárodních činností v oblasti dobrých životních podmínek zvířat na evropské chovatele hospodářských zvířat v globalizovaném světě[46]. Zpráva poskytuje přehled spolupráce Komise zaměřené na mezinárodní podporu dobrých životních podmínek zvířat. Dospěla k závěru, že celosvětové

[45] Jedná se o požadavek některých obchodních partnerských zemí, že vyšlou své inspektory do země vývozu za účelem kontroly zásilky před odesláním. Náklady jsou obvykle účtovány vývozci, což často činí obchod nevýnosným. V modernizované dohodě se Mexiko zavázalo, že již nebude vyžadovat předběžné odbavení zásilek z EU.

[46] COM(2018) 42 final ze dne 26.1.2018.

prosazování norem EU v oblasti dobrých životních podmínek zvířat přispívá k dlouhodobému cíli zlepšování dobrých životních podmínek zvířat na světě a zároveň omezuje nekalé obchodní praktiky. Zpráva potvrdila důležitou roli mezinárodní spolupráce v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, a to i v souvislosti s preferenčními obchodními dohodami.

Podpora zemědělsko-potravinářských produktů

V zájmu pomoci podnikům v EU v tom, aby mohly využívat příležitosti v rámci obchodních dohod EU v zemědělsko-potravinářském odvětví, vyčlenil rozpočet EU 179 milionů EUR na podporu produktů EU, a to mimo jiné v Kanadě, Kolumbii, Mexiku a Jižní Koreji. Programy pokrývají celou řadu záležitostí od obecných kampaní o zdravém stravování až po zvláštní odvětví trhu. Propagační činnosti zahrnují i pořádání seminářů (např. v Jižní Koreji) za účelem podpory vysoké úrovně sanitárních a fytosanitárních norem, zeměpisných označení či ekologického zemědělství EU.

Pracovní místa a obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty

Komise na svém datovém portálu pro agroekonomické modelování (DataM) zveřejnila interaktivní nástroj[47] k výpočtu pracovních příležitostí, které vytváří obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty v EU. Tento nástroj je přístupný veřejnosti a pomůže určit vztah mezi vývozem zemědělsko-potravinářských produktů a pracovními místy v různých hospodářských odvětvích.

9. PRÁCE PROBÍHAJÍCÍ V KONKRÉTNÍCH OBLASTECH

9.1 Malé a střední podniky

Ačkoli Komise nemá k dispozici přesné statistické údaje o účasti malých a středních podniků na obchodu EU[48], z výzkumu vyplývá, že jejich úloha v rámci mezinárodního obchodu roste. Na základě průzkumu provedeného hlavním ekonomem GŘ pro obchod v roce 2016[49] připadalo na malé a střední podniky odhadem 30 % vývozu zboží z EU do zbytku světa a 86 % všech vývozců z EU byly malé a střední podniky[50]. V období od roku 2012 do roku 2016 se hodnota vývozu malých a středních podniků zvýšila téměř o 20 %, tedy o něco více než celková přidaná hodnota, kterou malé a střední podniky přinesly ekonomice EU. V roce 2016 pocházelo z malých a středních podniků 80 % veškerého dovozu do EU ze zemí mimo EU, tedy 38 % celkové hodnoty dovozu do EU.

Náklady vstupu na nové trhy znamenají pro malé a střední podniky větší zátěž než pro větší firmy. Například překonání obchodních a investičních překážek není snadné pro žádný podnik, ale pro malé a střední podniky může představovat nepřekonatelnou výzvu. Obchodní politika EU vyhovuje zvláštním potřebám malých a středních podniků, zejména pokud jde o zvyšování transparentnosti a zajištění toho, aby byly informace o obchodních dohodách uživatelsky přívětivější a přístupnější.

---

47 https://data.jrc.ec.europa.eu/collection/datam

48 Členské státy EU nemají povinnost poskytovat dovozní a vývozní údaje podle velikosti podniku.

49 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size

50 Jiné zdroje uvádějí vyšší počty malých a středních podniků, protože statistické údaje Eurostatu vyčleňují kategorii podniků „neznámé“ velikosti. Zpráva hlavního ekonoma GŘ pro obchod uvádí odhad, že v roce 2012 vyváželo mimo EU nejméně 619 000 malých a středních podniků (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/april/tradoc_153348.pdf).

Aby Komise vytvořila pro malé a střední podniky přívětivější obchodní prostředí, pracuje na pokynech, které mají vysvětlovat, jak fungují obchodní dohody, a to například ve vztahu k:

- pravidlům původu,
- veřejným soutěžím,
- ochraně práv duševního vlastnictví,
- přijetí mezinárodních norem,
- uznávání odborných kvalifikací,
- zjednodušení vízového režimu.

Jediný soubor pravidel pro mezinárodní obchod by byl nejlepším řešením pro vytvoření rovných podmínek pro malé a střední podniky, avšak vícestranné úsilí postupuje velmi pomalu. Proto jsou obchodní dohody významným nástrojem, který napomůže malým a středním podnikům zapojit se do mezinárodního obchodu.

Od vydání sdělení „Obchod pro všechny“ EU začleňuje ustanovení týkající se malých a středních podniků do všech nových obchodních dohod a navrhuje zařadit zvláštní kapitolu o malých a středních podnicích, která zajistí, aby celá dohoda malým a středním podnikům lépe vyhovovala. Tato kapitola zpravidla zahrnuje závazky pro EU a partnerské země, aby poskytovaly informace o obsahu příslušné obchodní dohody na specializovaných internetových stránkách, jež budou obsahovat databázi určenou pro vyhledávání podle kódu celního sazebníku a budou na nich uvedeny informace o clech, požadavky na dovoz, pravidla původu atd. Tato kapitola navíc stanovuje kontaktní místo pro malé a střední podniky na obou stranách, jež má usnadnit dvoustrannou spolupráci na vládní úrovni a interakci s výbory zřízenými v rámci dohody, a současně zajistí, aby byly potřeby malých a středních podniků dostatečně uspokojeny. Komise mimoto jedná o zjednodušených a podobných pravidlech v nových obchodních dohodách a v dohodách, jež se nacházejí v procesu modernizace, například v oblasti pravidel původu.

Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem je první dohoda, která obsahuje zvláštní kapitolu o malých a středních podnicích[51]. Jednání o kapitolách týkajících se malých a středních podniků byly rovněž dokončeny na technické úrovni v případě Mexika a smluvních států Mercosur v roce 2018. Probíhají jednání s Indonésií, Austrálií, Novým Zélandem, Chile a Tuniskem. Přestože dohoda CETA nezahrnuje samostatnou kapitolu o malých a středních podnicích, dne 26. září 2018 bylo sjednáno zvláštní doporučení týkající se malých a středních podniků[52] mezi EU a Kanadou. To po obou stranách vyžaduje, aby podávaly informace o přístupu na trh a aby zřídily kontaktní místa pro malé a střední podniky.

Komise, členské státy EU a obchodní sdružení i nadále spolupracují na zvyšování povědomí o příležitostech, které obchodní dohody EU nabízejí. Komise poskytuje informace o preferenčních obchodních dohodách na svých internetových stránkách. Aktuálním příkladem jsou zvláštní internetové stránky věnované malým a středním podnikům v rámci dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem[53]. V souladu se závazky v rámci kapitoly o malých a středních podnicích japonské ministerstvo zahraničních věcí informace rovněž zveřejnilo na svých internetových stránkách. Kromě toho nabízí databáze o přístupu na trh[54] EU informace určené pro malé a střední podniky, které chtějí vyvážet z EU, a asistenční

[51] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/august/tradoc_157228.pdf#page=503

[52] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/september/tradoc_157417.pdf

[53] http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-japan-economic-partnership-agreement/

[54] https://madb.europa.eu/madb/

služba pro obchod (trade helpdesk)[55] nabízí informace, které jsou relevantní pro dovozce do EU. Komise v současné době vytváří nový webový portál sloužící jako jednotné kontaktní místo, který by měl poskytovat malým a středním podnikům vylepšené služby.

Německý výrobce zvyšuje objem vývozu po celém světě

Obchodní dohoda mezi EU a Jihoafrickou republikou vstoupila v platnost v roce 2000. Umožnila malému výrobci strojů v německém regionu Švábsko využít nových vývozních příležitostí, posílit zaměstnanost a sdílet technologické inovace se svými obchodními partnery.

Společnost AERO-LIFT vyváží do Jihoafrické republiky vakuové zvedáky, a to jednotlivé součásti i celé stroje. Používají se například v průmyslu ke zvedání těžkých nákladů. Od uzavření této obchodní dohody se vývozní hodnota pouze jednoho typu výrobku zvýšila z 15 000 EUR na 100 000 EUR. Současně společnost využívá snížená cla a administrativní náklady ve výši přibližně 5 % hodnoty výrobku.

„*Bez obchodní dohody bychom v Jihoafrické republice vůbec nebyli*," říká Tobias Pauli, výkonný ředitel společnosti AERO-LIFT Vakuumtechnik GmbH, malého rodinného podniku z Binsdorfu ve Švábsku.

9.2 Služby

Otevření obchodu se službami má vyřešit kvantitativní a diskriminační omezení v domácích právních předpisech. Jednání v této oblasti mají zajistit, aby poskytovatelům služeb v EU bylo umožněno dodávat služby na zahraniční trhy a aby nebyli diskriminováni oproti jiným firmám ve stejném odvětví.

Všechny obchodní dohody „nové generace" a dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu obsahují ustanovení o službách a pomáhají stanovit a upevnit regulační rámec, který usnadní dodávku služeb a zároveň ochrání spotřebitele. Ze zavedených dohod s africkými, karibskými a tichomořskými zeměmi se na služby vztahuje pouze dohoda o hospodářském partnerství s karibskými zeměmi, zatímco ostatní dohody o hospodářském partnerství zahrnují doložku o přezkumu pro jednání v pozdější fázi.

Výrazného pokroku bylo dosaženo v nedávno uzavřených dohodách (jako jsou dohody s Japonskem či Mexikem), jelikož zahrnují nejnovější ustanovení týkající se služeb i digitálního obchodu. Očekává se, že dohody, které se projednávají v současné době (například dohody s Austrálií a Novým Zélandem), budou z těchto ambiciózních ustanovení vycházet.

Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem zahrnuje komplexní závazky týkající se služeb a investic, jež jsou založeny na úplném negativním seznamu (tzn. že strany uvedly na seznam pouze ta odvětví, která zcela vylučují nebo na něž se vztahují omezení). Tato dohoda obsahuje také důležitá regulační ustanovení, která jdou nad rámec Všeobecné dohody o obchodu službami (GATS) Světové obchodní organizace. Tato dodatečná vylepšení pomohou podnikům v EU, které usilují o vstup na japonský trh, ale rovněž těm, které již na japonském trhu působí, aby urychleně získaly nezbytné licence nebo povolení. Dohoda s Japonskem navíc nabízí rámec pro užší regulační spolupráci v oblasti finančních služeb

[55] https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/

a vedla k porozumění mezi EU a Japonskem, pokud jde o pohyb fyzických osob za účelem obchodu.

Dalším názorným příkladem z daného odvětví je kapitola o digitálním obchodu začleněná do moderních obchodních dohod. Otázkami digitálního obchodu se dohody zabývaly i v minulosti, avšak do dohody mezi EU a Kanadou (CETA) byla zahrnuta komplexnější ustanovení a dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem byla dále zlepšena. Nedávno ukončená jednání s Mexikem zavedla pravidla platná pro všechna odvětví, na něž se dohoda vztahuje. Tato pravidla reagují na výzvy digitální ekonomiky a jsou nepostradatelná pro dobré fungování online obchodu se zbožím a službami. V této dohodě jsou uvedena pravidla, která zakazují cla z elektronických přenosů nebo povinné zveřejnění zdrojového kódu, jakož i pravidla ke zlepšení důvěry, jako jsou elektronické služby vytvářející důvěru, elektronické smlouvy, ochrana před spamem a ochrana spotřebitele.

Účinky obchodních dohod na obchod se službami EU s třetími zeměmi jsou obtížně vyčíslitelné, ale dostupná data poukazují na nárůst vývozu služeb z EU. Například vývoz služeb do Jižní Korey a Chile vzrostl v roce 2016 o 7 % a v roce 2017 o 17 % a vývoz do Kanady se za tutéž dobu zvýšil o 7 %. Kromě toho obchod se službami v roce 2017 dosáhl téměř 35 % celkové hodnoty obchodu mezi EU a Kanadou, více než 50 % mezi EU a zeměmi CARIFORUM a téměř 65 % mezi EU a Panamou (přičemž průměr pro EU a Střední Ameriku činí asi 30 %).

9.3 Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem – přípravná činnost[56]

Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem vstoupila v platnost dne 1. února 2019. V roce 2018 vytvořila Komise s cílem připravit se na provádění této významné nové obchodní dohody informační balíčky, jež vyhovují jednotlivým členským státům EU, podnikům a široké veřejnosti, včetně obecných popisů obsahu dohody, infografiky přizpůsobené jednotlivým členským státům EU a několika dokumentů s pokyny o celních záležitostech a zemědělském přínosu. Do databáze o přístupu na trh byly přidány praktické informace, které mají zvláštní význam pro malé a střední podniky. Komise se zúčastnila velkého množství informačních akcí na podporu členských států EU v jejich komunikačních činnostech.

Středisko pro průmyslovou spolupráci mezi Evropskou unií a Japonskem[57] (platforma spolufinancovaná EU a Japonskem) navíc vytvořilo asistenční službu pro podporu provádění dohody. Tato asistenční služba je praktický nástroj zaměřený zvláště na malé a střední podniky. Přijímá individuální dotazy ohledně dohody a malým a středním podnikům nabízí přístup k různým zdrojům doplňujících informací a další bezplatné služby. Středisko pořádá školicí webové semináře věnované určitým tématům a rovněž pravidelně vydává odvětvové informační balíčky („informativní přehledy“) s informacemi o změnách a vývozních příležitostech, jež přináší dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem. Asistenční služba je úzce spojena s dalšími činnostmi střediska, jako je uživatelská podpora pro zadávání veřejných zakázek nebo asistenční služba pro otázky duševního vlastnictví.

Před vstupem dohody v platnost spolupracovaly EU a Japonsko na dokončení správního uspořádání, které je pro uplatňování dohody nezbytné. To zahrnovalo:

---

[56] Viz oddíl věnovaný dohodě o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem na internetových stránkách Komise.

[57] https://www.eu-japan.eu/

- výměny informací o počátečním postupu správy celních kvót,
- postupy schvalování některých enologických postupů k usnadnění vývozu vín z EU,
- některé technické aspekty týkající se celních požadavků na poskytování celních preferencí (např. zacházení s důvěrnými obchodními informacemi),
- vytváření správních struktur pro provádění kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji,
- zavedení procesních a dalších pravidel potřebných k fungování smíšených výborů, jakož i systému řešení sporů v rámci dohody.

Na některých z výše uvedených aspektů se dále pracuje, jakož i na dalších klíčových otázkách k posílení hospodářského partnerství mezi EU a Japonskem.

Bord Bia, Irský potravinový úřad (Irsko)

Irský potravinový úřad Bord Bia získal grant na podporu evropského hovězího masa, projekt v hodnotě 3,7 milionu EUR, který z 80 % spolufinancuje EU[58]. V letech 2017 až 2019 se úřad Bord Bia zúčastnil různých propagačních kampaní, jejichž cílem bylo zdůraznit v Japonsku přísné normy EU v oblasti bezpečnosti, kvality a udržitelnosti potravin.

„To, že jsme získali právo vést tuto kampaň EU, znamená uznání Irska jako země vývozu s dlouhou historií propagace a dodávání kvalitního hovězího masa, které pochází z udržitelné produkce. Tento program nám umožňuje rozšířit naše činnosti v době, kdy má diverzifikace na mezinárodních trzích význam jako nikdy dříve… Tato kampaň nám přináší příležitost použít tyto jednotlivé činnosti ve prospěch irských i unijních výrobců.“

Tara McCarthy, výkonná ředitelka úřadu Bord Bia

9.4 Zlepšení využívání obchodních dohod EU

Podniky EU a partnerských zemí mohou těžit z výhod obchodních dohod EU pouze tehdy, mají-li příslušné informace o obsahu těchto dohod a chápou-li, jak je využívat v praxi. V návaznosti na činnosti popsané v předchozí zprávě zintenzivnila Komise v roce 2018 své úsilí o zvýšení povědomí o obchodních dohodách EU a o zjednodušení jejich využívání.

Komise mimo jiné pokročila ve své práci na internetovém portálu, který bude poskytovat jednotné přístupové místo pro vývozce a dovozce v EU. Tento portál usnadní podnikům, a to zejména malým a středním podnikům, porozumět požadavkům přístupu na trh v partnerských zemích (celkem přes 120 vývozních destinací) a na trh EU. Díky zamýšlené integraci dvou databází (databáze o přístupu na trh a asistenční služba pro obchod) budou mít podniky lepší přístup k informacím o celních preferencích a o regulačních požadavcích, které se vztahují na jejich výrobky v rámci příslušné obchodní dohody, a rovněž o pravidlech původu. Nový portál bude zahrnovat informace o první skupině obchodních dohod a v průběhu času bude postupně rozšiřován.

[58] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1144/2014 ze dne 22. října 2014 o informačních a propagačních opatřeních na podporu zemědělských produktů na vnitřním trhu a ve třetích zemích a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 3/2008.

Komise navíc v roce 2018 posílila spolupráci se sítí Enterprise Europe Network (Evropská podniková síť)[59] a s organizacemi na podporu obchodu v členských státech EU, aby mohla oslovit i malé a střední podniky a aby lépe zacílila své osvětové a informační kampaně. Komise zřídila novou pracovní skupinu sítě Enterprise Europe Network pro provádění dohod o volném obchodu, která vytváří soubor informačních materiálů pro obchodní dohody. V rámci sítě budou jmenovány kontaktní osoby pro obchodní dohody a uspořádána školení pro partnery sítě Enterprise Europe Network ve všech členských státech EU zaměřená na propagaci výhod obchodních dohod mezi evropskými podniky.

10. PROSAZOVÁNÍ PRÁVA

Od zveřejnění zprávy za rok 2018 využívá EU mechanismy pro řešení sporů stanovené v rámci dohod s Jižní Koreou, Ukrajinou a Jihoafrickou celní unií. Aktuální stav těchto sporů k srpnu 2019 je vysvětlen níže. Dne 2. dubna 2019 EU navíc požádala o konzultace[60] WTO s Tureckem v reakci na opatření přijatá Tureckem, která měla za následek postupnou nucenou lokalizaci v Turecku, co se týče výroby významné části farmaceutických výrobků vyvážených do Turecka. Tato opatření se rovněž zdají být v rozporu se závazky Turecka v rámci celní unie. Věc je stále projednávána.

Komise bedlivě sleduje provádění obchodních dohod EU a zváží použití prosazování práva, zvláště v případech velkého hospodářského nebo systémového významu. Preferenční obchodní dohody EU stanovují důsledné prosazování závazků za účelem zajištění účinného a včasného řešení sporů, a to i ve věcech, jež jdou nad rámec dohody WTO (např. spor s Jižní Koreou o pracovních právech). V případech, kdy se zdá, že je dotčené opatření v rozporu jak s dohodou WTO, tak s obchodní dohodou platnou mezi EU a danou partnerskou zemí, zůstává WTO ověřeným a transparentním systémem pro řešení sporů zvoleným na prvním místě, neboť zajišťuje soudržný výklad příslušných závazků.

10.1 Řešení sporu s Jižní Koreou

Podle kapitoly o obchodu a udržitelném rozvoji v rámci dohody o volném obchodu mezi EU a Jižní Koreou se Jižní Korea zavázala, že bude „ve svých právních předpisech a postupech dodržovat a realizovat“ základní práva Mezinárodní organizace práce (MOP), zejména právo na svobodu shromažďování a právo na kolektivní vyjednávání. Kromě toho se Jižní Korea zavázala, že „vynaloží trvalé udržitelné úsilí“ k ratifikaci dosud neratifikovaných úmluv MOP[61].

Jelikož nebyl zaznamenán žádný pokrok, EU se dne 17. prosince 2018 rozhodla požádat o konzultace[62] s Jižní Koreou v rámci režimu pro řešení dvoustranných sporů. Vzhledem k nedostatečnému úsilí o ratifikaci dotčené úmluvy MOP požádala EU dne 2. července 2019 o ustavení skupiny odborníků[63].

---

[59] Tato síť, kterou spolufinancuje program COSME EU, je aktivní ve více než 60 zemích a propojuje 3 000 odborníků z 600 členských organizací. Jejím cílem je pomoci malým a středním podnikům v jejich mezinárodních činnostech.

[60] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157821.pdf

[61] Úmluva č. 87 o svobodě sdružování; Úmluva č. 98 o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat; Úmluva č. 29 o nucené nebo povinné práci a Úmluva č. 105 o odstranění nucené práce.

[62] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/december/tradoc_157586.pdf

[63] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/july/tradoc_157992.pdf

10.2 Řešení sporu s Ukrajinou

V lednu 2019 se EU rozhodla požádat o konzultace s Ukrajinou o omezení ukrajinského vývozu dřeva v rámci režimu pro řešení dvoustranných sporů stanoveného v dohodě o přidružení mezi EU a Ukrajinou. Omezení vývozu se původně týkalo řeziva deseti druhů dřeva a od roku 2015 bylo rozšířeno na veškeré nezpracované dřevo (včetně borového dřeva od roku 2017).

EU na tuto záležitost Ukrajinu upozorňovala při mnoha příležitostech, jelikož toto omezení vývozu je neslučitelné s dohodou o přidružení. V únoru 2019 proběhly konzultace, ale k vyřešení této záležitosti nepomohly. Proto se v červnu 2019 EU rozhodla požádat o ustavení rozhodčího tribunálu[64] , aby tuto věc prozkoumal a přijal v ní rozhodnutí.

10.3 Řešení sporu s Jihoafrickou celní unií

Dne 14. června 2019 EU požádala o konzultace[65] s Jihoafrickou celní unií v souladu s částí o předcházení sporům a jejich řešení dohody o hospodářském partnerství mezi EU a Jihoafrickou celní unií (EU-SADC EPA). Žádost se týkala ochranného opatření uvaleného na zmrazené nevykostěné dělené kuřecí maso vyvážené z EU. EU se domnívá, že Jihoafrická celní unie uložila toto opatření v rozporu se zásadami a pravidly dohody EU-SADC EPA.

EU na své znepokojení Jihoafrickou celní unii opakovaně upozornila na různých úrovních a při různých příležitostech. Vzhledem k tomu, že obavy EU nebyly uspokojivě vyřešeny, EU se rozhodla zintenzivnit své kontakty s Jihoafrickou celní unií tím, že požádá o konzultace, které musí proběhnout do 40 dnů od oznámení žádosti.

11. ZÁVĚRY

V roce 2018, kdy se růst celosvětového obchodu zpomalil a protekcionismus byl na vzestupu, preferenční obchodní dohody EU nadále účinně usnadňovaly obchod. Kromě zcela či částečně zrušených cel dohody nadále přispívaly k rozvoji obchodního systému založeného na pravidlech a zlepšily přístup výrobků a investic EU na trh v partnerských zemích. Rovněž přispívají k hospodářské diverzifikaci a růstu v rozvojových partnerských zemích. Mezi další kladné účinky obchodních dohod EU patří zvýšená právní jistota v oblastech, jako je obchod se službami a veřejné zakázky, a rovněž lepší ochrana klíčových zájmů EU, jako jsou práva duševního vlastnictví, zahrnující i zeměpisná označení.

Preferenční obchodní dohody nové generace jsou navíc rovněž důležitým nástrojem k prosazování evropských hodnot týkajících se práv pracovníků a ochrany životního prostředí, včetně změny klimatu.

Zároveň stále existovalo mnoho obchodních překážek, které brání využívání příležitostí obchodních dohod EU, a v roce 2018 vznikly překážky nové. EU bude i nadále podnikat kroky nezbytné k odstranění těchto překážek, včetně využívání dvoustranných nebo případně mnohostranných donucovacích nástrojů.

Komise bude v rámci svého úsilí o zlepšení transparentnosti a odpovědnosti i nadále podávat výroční zprávu o provádění preferenčních obchodních dohod EU se zeměmi mimo EU.

---

64 http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2034

65 http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2031

PŘÍLOHA 1: MÍRY VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U DOVOZU EU

Země vývozu	2015	2016	2017	2018
Dohody o volném obchodu „nové generace“				
Kolumbie	97 %	97 %	97 %	98%
Kostarika	96 %	97 %	96 %	96 %
Ekvádor	89 %	88 %	97 %	99 %
Salvador	82 %	74 %	90 %	91 %
Guatemala	95 %	95 %	93 %	97 %
Honduras	91 %	92 %	92 %	91 %
Nikaragua	94 %	94 %	93 %	88 %
Panama	70 %	61 %	82 %	82 %
Peru	98 %	97 %	96 %	96 %
Jižní Korea	85 %	87 %	88 %	88 %
Kanada			28,7 %	49,6 %
Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu				
Gruzie	83 %	80 %	77 %	76 %
Moldavsko	91 %	88 %	85 %	85 %
Ukrajina	87 %	89 %	87 %	80 %
Dohody o volném obchodu „první generace“				
Partnerské země ze Středomoří				
Alžírsko	97 %	95 %	97 %	96 %
Egypt	95 %	96 %	97 %	96 %
Izrael	89 %	90 %	91 %	90 %
Jordánsko	68 %	79 %	75 %	76 %
Libanon	76 %	71 %	70 %	74 %
Maroko	97 %	97 %	97 %	98 %
Okupované palestinské území	78 %	81 %	77 %	65 %
Tunisko	95 %	96 %	94 %	93 %
Země západního Balkánu				
Albánie	87 %	86 %	86 %	84 %
Bosna a Hercegovina	93 %	94 %	94 %	94 %
Severní Makedonie	97 %	95 %	94 %	92 %
Kosovo	85 %	89 %	92 %	92 %
Černá Hora	81 %	83 %	90 %	73 %
Srbsko	93 %	90 %	92 %	91 %
Latinskoamerické partnerské země				
Chile	95 %	95 %	96 %	94 %
Mexiko	52 %	58 %	70 %	74 %
Státy ESVO				
Norsko	71 %	66 %	69 %	69 %
Švýcarsko	86 %	83 %	85 %	85 %
Dohody o hospodářském partnerství				
CARIFORUM (průměr)	91 %	92 %	91 %	86 %
Jihoafrické společenství pro rozvoj (průměr)	87 %	83 %	82 %	88 %
Země východní a jižní Afriky (průměr)	97 %	97 %	96 %	96 %
Pobřeží slonoviny	99 %	98 %	98 %	98 %
Ghana	98 %	98 %	96 %	99 %
Střední Afrika (Kamerun)	91 %	97 %	99 %	98 %
Tichomořské státy (průměr)	92 %	99 %	81 %	

Zdroj: Eurostat

PŘÍLOHA 2: MÍRY VYUŽÍVÁNÍ PREFERENCÍ U VÝVOZU Z EU[66]

Dovážející země	2015	2016	2017	2018
Dohody o volném obchodu „nové generace“				
Kolumbie	63 %	71 %	70 %	72 %
Peru	28 %	47 %	52 %	56 %
Kostarika	neuvedeno	38 %	neuvedeno	59 %
Salvador	21 %	26 %	27 %	33 %
Guatemala	21 %	32 %	31 %	33 %
Honduras	40 %	56 %	55 %	55 %
Ekvádor	neuvedeno	neuvedeno	57 %	68 %
Jižní Korea	68 %	71 %	74 %	81 %
Kanada	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	37 %
Prohloubené a komplexní zóny volného obchodu				
Gruzie	72 %	81 %	83 %	83 %
Ukrajina	neuvedeno	neuvedeno	70 %	74 %
Dohody o volném obchodu „první generace“				
Partnerské země ze Středomoří				
Turecko	neuvedeno	95 %	94 %	90 %
Egypt	36 %	66 %	64 %	67 %
Izrael	neuvedeno	89 %	86 %	neuvedeno
Libanon	74 %	74 %	58 %	neuvedeno
Maroko	neuvedeno	76 %	77 %	77 %
Jordánsko	neuvedeno	78 %	72 %	76 %
Země západního Balkánu				
Albánie	77 %	80 %	78 %	80 %
Bosna a Hercegovina	91 %	88 %	88 %	86 %
Severní Makedonie	neuvedeno	90 %	89 %	neuvedeno
Kosovo	neuvedeno	44 %	60 %	66 %
Černá Hora	86 %	85 %	86 %	86 %
Srbsko	89 %	91 %	91 %	90 %
Latinskoamerické partnerské země				
Chile	77 %	87 %	88 %	85 %
Mexiko	76 %	76 %	75 %	70 %
Státy ESVO				
Švýcarsko	79 %	79 %	78 %	77 %
Dohody o hospodářském partnerství				
Dominikánská republika	46 %	49 %	62 %	58 %
Mauricius	neuvedeno	neuvedeno	neuvedeno	28 %
Jihoafrická republika	60 %	63 %	60 %	64 %

Zdroje: Partnerské země

[66] Mezi některými údaji uvedenými v této zprávě a dvěma předchozími vydáními jsou rozdíly, pokud jde o míry využívání preferencí u vývozu EU do určitých obchodních partnerských zemí pro roky 2015, 2016 a 2017. V takovém případě Komise získala od dotčené partnerské země aktualizované údaje a číslo upravila.